

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
QVINNAN OCH HEMMET.

N:r 47. (101)

Fredagen den 22 november 1889.

2:dra årg.

<p>Byrå: Drottninggatan 48, en tr. Annonspris: 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser). Utländska annonser 50 öre raden.</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 krona för kvartalet postarvodet inberäknadt. Ingen lösnummerförsäljning.</p>	<p>Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11. Allm. Telef. 6147.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Infaller helgdag på fredagen, ut- gifves tidningen näst föreg. eller nästfölj. söckendag.</p>	<p>Prenumeration sker I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, i bok- lådorna samt å tidningskontoren.</p>
---	---	--	---	---

Markisinnan Maria de Güell.

Vi taga för afgjort, att alla våra älskvärda läsarinor ha i godt minne en Spaniens sköna dotter, som, då hon för en tid sedan vände åter från våra nordliga bygder, inom hufvudstadens högsta societetskrets lemnade efter sig ett tomrum, till hvilket det ej ansågs lätt att finna ersättning. Med så mycket behag, med så mycken vinnande personlig älskvardhet hade madame de Castellanos fyllt sin plats. Samma societetskrets egde emellertid redan då inom sig en annan högättad skönhet från Alhambras land, hvilken efter hand vetat att förvärfva sig vidsträckta sympatier. Det kan ju icke bortresoneraras, att qvinlig fågning redan i och för sig har en egendomlig trollmagt att vinna hjertan; när så den paras med älskvärdt behag, begåfning och hjertegodhet, måste den taga med storm.

Och »med storm» har markisinnan Maria de Güell gjort sitt intåg ej allenast i den hof- och diplomatiska societet, der hon närmast eger sitt umgänge, utan äfven så att säga i det allmänna stockholmska folkmedvetandet — hon har erkänts af detta svårdefinierade, mystiska »*loute Stockholm*», som ytterst afgör, när det gäller en popularitet i vidare kretsar. Det är dock icke mera än tre år gångna, sedan hon med sin man, legationssekreteraren vid spanska beskickningen härstädes markis de Güell, först kom till Sverige.

Markisinnan de Güell är född på Havanna af spanska föräldrar, excellensen Julian Alfonso O'Maclan och hans gemål Dolores Güell y Renté. Det blåaste blod flyter i hennes ådror; både hon sjelf och hennes man, hvilka inbördes äro kusiner, räkna nära släktskap med det spanska konungahuset. Hennes fädernefamilj täljer sina anor från korstågens tid; hennes moders släkt är ryktbar i Cataloniens historia sedan tio sekel för lysande vapenbragder och medborgerlig förtjenst. Den unga markisinnan har erhållit sin uppfostran i Paris och in gick derstädes år 1882 äktenskap med sin nuvarande make, hvilken är son till infantinnan af Spanien Fernanda de Bourbon och Don José Güell y Renté, senator och känd musiker och poet.

År 1886 flyttade det unga paret till Stock-

holm, och ha här tvänne barn födts dem, hvilka erhålla en så uteslutande svensk uppfostran, att de ej ens tala något annat språk än det svenska.

Markisinnan de Güell är en spirituell och rikt begåfvad qvinna. Särskildt äro hennes musikaliska anlag mindre vanliga. Vi voro helt nyligen i tillfälle omnämna en af henne utgifven vals, hvilken hon tillegnat den spanska drottningen, och som utmärkes för rätt stor originalitet. I dag kunna vi än ytterligare fagna våra läsarinor med underrättelsen, att markisinnan benäget lofvat Idun en originalkomposition, hvilken kommer att meddelas i något af de närmare numren, antagligen julnumret.

Vi hoppas, att Stockholm och dess societet under många och långa år bland sina stjernor skola få fortfara att räkna den unga intagande markisinnan, som redan hunnit varmt fästa sig vid sitt nya hemland.

Några ord om lyckliga äktenskap.

Ett af de förnämsta argument, hvaraf de moderna ifrazne mot äktenskapet begagna sig, är att de flesta äktenskap äro olyckliga, eller åtminstone icke äro lyckliga. Och detta skulle bero dels på, att äktenskapet är så godt som oupplösligt, dels också på att kontrahenterna deri äro genom löften och eder bundna att älska hvar andra, antingen de det kunna eller ej.

Nu är det verkligen så, att det ligger mycken sanning i det första af dessa påståenden. Många äktenskap äro olyckliga, mycket olyckliga, och ännu flere äro icke lyckliga. Ja, det kan ju till och med hända, att man icke på hela jorden kan uppleta ett fullkomligt lyckligt äktenskap. Det vore ju icke så underligt, ty ännu har åtminstone jag aldrig hört talas om, att på jorden finnes någon fullkomlig eller varaktig lycka i något förhållande. Och hvarför just äktenskapet, som af jordiska varelser, för det jordiska lifvet, ingås och sålunda faller inom samma kategori som alla andra jordiska förhållanden, skulle ensamt utgöra ett undantag, är svårt att inse.

Men dock skulle väl ej så många äktenskap behöfva vara olyckliga, icke så få vara lyckliga, därför att en fullkomlig lycka icke på jorden kan komma i fråga. Det måste finnas någon orsak dertill.

De, som lefva i lyckliga äktenskapsförhållanden, kunna svårligen omfatta den åsigten, att lyckan beror på friheten att efter behag upplösa och återknyta äktenskapsförbindelsen. De tro, att orsaken är en annan eller flere andra.

Det är för det första ganska troligt, att de flesta göra sig en alldeles oriktig föreställning om äktenskapet. De finnas t. ex., som lefva i den tron, att i deras äktenskapliga lif aldrig några differenser skola förekomma, att kärleken skall utfylla allt, göra alla bördor lätta, ersätta mat och dryck och allt detta lifvets goda, uppmjuka hjertat gent emot den älskade och stålsätta karaktären emot lifvets alla veervärdigheter. Det är sant, att det borde så vara — kunde så vara till och med, om ej den menkliga ofullkomligheten stode i vägen. Men som denna väl aldrig kommer att försvinna, så få nog menniskor nöja sig med en mindre fullkomlig lycka och — vara glada ändå. När vi se en klar sommarhimmel, kunna

vi knappast tänka oss, att den kan blifva anorlunda, och dock blir den stundom på några ögonblick molnhöjd. Men himmelen klarnar ju igen och är lika ljus och vacker som förut. Hvarför skulle då icke den äktenskapliga lyckan, om den också stördes af stormar och förörkades af moln, kunna återkomma, lika ljuf och stark som förut? Ja, hvarför icke renad och luttrad af storm och moln?

Om man blott icke börjar sitt äktenskap med den föreställning, att ens lycka skall vara *oafbruten*, om man med tålmod bär skiftningarna i denna lycka och söker mildra verkningarna deraf, om man är öfvertygad, att *lyckan fins kvar* och kommer igen, när molnen skingrat sig, så skall man helt säkert, under förutsättning att kontrahenterna båda äro hederliga och rättskaffens menniskor, finna, att sällheten inom äktenskapet visst icke förhindras af äktenskapets *band*, utan snarare befrämjas.

Utom det, att så mången gör sig en oriktig föreställning om äktenskapet och dess lycka, kommer dertill, att nästan en hvar gör sig en oriktig föreställning om den han eller hon väljer till maka. Kärleken är blind, säger man, men nog kunde han få upp så stor springa på ögonen, att han något så när visste, hvad han gjorde, om blott han hade tillfälle dertill. Men huru skall han få det? I sällskapslifvet, i balsalongen? Det skulle fordras en ovanlig skarpsynthet för att vid dessa tillfällen få någon närmare inblick i karaktären hos den unga flicka eller den unge man, som väcker sympati hos respektive kontrahenter. Och hur skall det då gå för den, som är blind?

Ett närmare umgänge i familjen skulle väl kunna gifva tillfälle för de unga att lära känna hvar andra och se åtminstone en smula af det hvardagslif, vid hvilket de äro vana. Men huru skulle det gå till? Allt för täta besök skulle väcka uppmärksamhet, att de unga mycket sällskapade, ofta talades vid, dansade och promenerade o. s. v. skulle genast blifva ett talämne, och den inledda bekantskapen måste ovilkorligen sluta med förlofning eller också genast upphävas, i hvilket fall försöket må hända i viss mån ofördelaktigt inverkar på enderas eller bädas anseende. Någon förbättring i detta förhållande kan omöjligen inträda, förrän de unga få lof att utan anmärkning samtala och sällskapa med hvar andra.

Men detta hör och kommer antagligen länge att höra till de fromma önskningarna. Äktenskapet är och förblir tills vidare ett lotteri, der endast få draga den högsta vinsten.

Detta senare förhållande skulle dock möjligen kunna något förändras, nämligen så, att lotteriet skulle medföra flere och högre vinster, om äktenskap något mindre oförsigtigt inginges och valet af maka till någon grad bestämdes af andra grunder än de vanliga. Att låta kärleken råda, vore naturligtvis det bästa och det enda rätta. Men så skulle också kärleken vara af det rätta slaget, den starka kärlek, som förmår bära upp alla lifvets sorger och motgångar, som står fast genom ondt och godt, i nöd och lust, den oegennyttiga kärlek, som icke söker sitt, som är öm och varm och öfverseende, som förlåter allt, som gifver allt och fordrar intet till baka. Sådan skall den kärlek vara, som kan skapa ett lyckligt äktenskap, och den skall räkna hela lifvet igenom, och den skall *finnas hos båda makarne*, så att de förstå hvar andra och tänka, icke hvar på sin, utan på hvar andras lycka.

Men ingen må tro, att denna kärlek finnes fix och färdig att helt enkelt taga med sig in i äktenskapet. Det vill säga, någon gång torde

den väl förekomma och vara sådan, att den håller profvet, men nog lär detta få räknas till undantagen. En sådan varm och varaktig kärlek måste nämligen just inom äktenskapet uppammas och fostras. Och just därför hör äktenskapets hand icke vara så lösligt knutet, att det vid första misstämning går an att rifva upp. Äktenskapet är kärlekens graf, säga de nymodiga samhällsförbättrarne. De misstaga sig. Äktenskapet är kärlekens blomstergård. Och den allra minsta eftertanke bör kunna visa oss, att så måste vara och att just detta är meningen med äktenskapet, med dess afsedda oupplöslighet.

Det är ju nämligen ganska klart, att det tycke, som stundom vid första blick, stundom vid mer eller mindre flyktig bekantskap, uppstår mellan ett par unga personer, icke kan vara af den beskafienhet, som kräves för hela lifvet. Detta tycke måste befastas och utvecklas, vårdas och ombuldas, så att det växer och bär blommor likasom plantan i en blomstergård. Dermed är naturligtvis icke sagdt, att ej understundom en verklig, varm, stark och sann kärlek kan springa som ett källsprång ur marken och omgestalta en menniskas hela lif och lifsriktning, utan blott att sådant, som nyss antyddes, mera sällan och blott undantagsvis sker. Det vanligaste och vanligaste är, att kärleken under den ständiga samvaron växer och tilltager i värme och innerlighet. Och för att detta skall kunna ske, måste äktenskapets band vara sådant, att det icke när som helst kan rifvas sönder. Ty icke kan en blomma växa och blifva skön, om vårdaren vid minsta motgång öfverger henne och går till en annan för att sedan lemna denna för en tredje och så vidare, tills hela blomstergården är förödd.

Härtill svaras utan tvifvel, att om vårdaren blott därför, att han är bunden och tvungen, vårdar sin blomma, så blir också omvårdnaden derefter och blommans utveckling lika hämmad eller förvildad, som om den vore öfvergifven. Naturligtvis, sådant kan hända och händer också, när den stackars blomman faller i dåliga händer. Men tillåt mig säga, att der vårdaren är en så usel menniska, att han *icke* fyller sin pligt, blott därför att det är pligt, eller fyller den endast därför, att han icke kan slippa ifrån den, der torde icke vara mycket att hoppas af, att det står i hans fria skön att uppfylla eller icke uppfylla sina pligter.

Och att det skulle förminska antalet af olyckliga äktenskap, det att äktenskapet kom att sortera under den fria kärleken — sådant kan väl ingen ändå på fullt allvar tro och mena.

Nej, något annat vill det till. Det behöfs en helt annan åskådning af lifvet än den, en hejdlös njutningslystnad vill påtvinga oss. Det fordras helt andra förutsättningar för äktenskapet, än att derigenom legaliseras eljes förbudna lidelser. Det fordras en annan uppfattning deraf, än att genom äktenskapet lyckan skall komma af sig sjelf, utan att man arbetar på att bygga upp henne.

Lyckan inom äktenskapet måste komma, icke blott af att man älskar hvar andra, utan af att man älskar hvar andra på rätta sättet. Det vill säga, så att makarne äro beredda att hand i hand vandra lifvets väg till dess slut, utan att af små eller stora stötestenar förhindras, att vandra till samman och utan att af något, hvad det vara må, låta dessa händer slitas från hvar andra, förrän den ena eller andra kallnar i döden. Det vill också säga, att en hvar af makarne i sitt hjerta befilitar sig och dervid förblifver att af all sin vilja och all sin häg söka för den andra — icke

för sig — jemna lifvets väg och icke genom knot, otålighet, obilliga anspråk, egensinne och dylikt förbittra lifvet för dem båda. Detta är den kärlek, som icke söker sitt, som öfver-skylar allt, gifver allt, och detta är den enda kärlek, ur hvilken en varaktig lycka kan uppstå.

Men — ett viktigt men! För att en sådan kärlek skall kunna uppkomma, utvecklas och räcka till för hela lifvet, måste kontrahenterna vara hederliga, rättänkande människor med den rätta syn på lifvet, med ödmjukt och kärleksfullt sinnelag, så att den ena söker rätta sig efter den andra och hvar och en ser på sina egna fel mera än på den andres. Ty detta är ett hufvudvillkor för den äktenskapliga lyckan, att man ständigt frågar sig sjelf: hvaruti har jag felat? och icke: hvaruti har han eller hon felat? när strider eller ledsamheter uppstå. Det går icke så fort att lära sig detta, men det går dock, och detta är den jordmån, i hvilken den äktenskapliga lyckan och kärleken skola blomstra.

En viktig sak, om också icke hufvudsak, är, att man icke får räkna sig bland de olyckliga, icke tro att den äktenskapliga lyckan står på spel vid första inträffande tvist eller meningskiljaktighet. Det är ju naturligt, att människor med karaktär och innehåll också hafva utpräglade sidor af denna karaktär, hafva bestämda meningar, värme och ifver, kunna brusa upp och för att värna, hvad de anse som sitt allra heligaste, också med hetta kämpa derför. Lika så naturligt är, att vanor och hvardagslif förete stor olikhet, och att det ej kan gå så fort att nöta bort ojemheterna. Detta allt får man taga såsom oundvikligt, som en del af arbetet på den lefnadslycka, man i och med äktenskapet förbundit sig att uppbygga. Hvad mer, om muren ramlar då och då? Det blir att börja om igen och se till, att grunden blir allt fastare och fastare, så står nog byggnaden der till sist.

Ett och annat vore väl ännu att tillägga, men jag har kanske redan allt för mycket tagit läsarens uppmärksamhet i anspråk. Till min ursäkt kan jag blott anföra den tanken, som föll mig in, att då så mycket blifvit skrifvet för att bevisa, att äktenskapet är en boja, som måste medföra olycka, kunde väl också någon gång ett ord få sägas om, att denna åsigt icke är så alldeles ofelbar. Mathilda Langlet.

Sanningsroten.

Fritt efter Rudolf Baumbach.
Af Gudrun.

*En blögd mö med blick, som ler,
Och vackra ljusa lockar
En dag till skogen sig beger,
De mogna bär hon plockar.
Då kommer ridande med hast
En hexa, grense på sin qvast.
I förklätt dyker hexan ner
Och se'n mot flickan sträcker
Hon handen ut. — »En rot du ser,
Som lögn och falskhet stäcker.
Göm den, och hvem som då blir spord
Han svarar blott med sanningsord.»
Och flickan tackar gladt och går
Och möter så i skogen
En jägare, som samma vår
Fört hem en brud så trogen.
»Gif, jägare, ett ärligt svar!
Hvad är det, som du kärast har?»
»Det skogen är; jag super in
Dess friska doft begärligt,*

*Och vor' det ej för hustru min,
Så vore lifvet härligt.
Om inte jag ett qvinfolk fått,
Jag skulle prisat säll min lott!»*

*Den stackars flickan nu en tår
I ögat sönderklämmer.*

*En spelman då i skogens snår
Så gladt fiolen stämmer.*

*»Gif, spelman, mig ett ärligt svar;
Hvad är det, som du kärast har?»*

*»Jag älskar krögarns Greta mest,
När hon slår i min kanna,
Men om jag är på »Hjorten» gäst,
Jag dyrkar vackra Anna.
Om åter jag på »Kronan» är,
Då är det Lisa jag har kär.»*

*Nu tåren ned på kinden föll,
Ty der vid sjöstranden
Stod hennes gosse ju och höll
Ett spö med ref i handen.
I flickans barm, der roten låg,
Slog hjertat mer, ju mer hon såg.*

*»Och är min sällhet blott en dröm,
Så vill jag aldrig vakna!
Tag roten med, du strida ström,
Jag skall den visst ej sakna.»
Och lätt hon sprang som skogens hind
Till gossen med den bruna kind.*

* * *

*Der sanningsroten hvilar nu,
Ses strömmens vågor yra.
Blef flickan lycklig? frågar du.
Det törs jag ej bedyras.
Men likväl mången önska lär,
Att roten stannar der den är.*

»Frun.»

En qvinnostudie
af Johan Nordling.

(Slut från föreg. n:r.)

Efter band växte »fruns» inflytande öfver denna lösa, oregerliga befolkning till en förvånande grad. Männen — äfven de sämste — respekterade inom sig detta ovanliga hos en qvinna, det enda, som öfverhufvud var egnadt att imponera på deras råa natur — hennes barska stränghet och rent fysiska mod. Qvinnorna fingo snart för vana att draga sina husliga bekymmer, ja, till och med sina inbördes tvister och tråtor under »fruns» domvärjo som en yttersta instans; och när hon hade skipat rättvisa — en temligen summarisk rättvisa mången gång, det är sannt — då var det sista ordet sagdt, så visst som amen i kyrkan.

Ville icke barnungarne hålla sig från ofog och slagsmål, tvärt hotades de med »frun», och det var i de flesta fall tillräckligt för att för ögonblicket åtminstone få dem bättre i tygeln; löpte de från lexor och skola, åter hade de »frun» öfver sig, och efter de lexor, hon serverade dem, blef intresset för dem i katekesen och historien betydligt uppfriskadt. De, som hade sjukt samvete, kunde gå långa omvägar för att ej behöfva passera hennes fönster, innanför hvilket alltid ett vaksamt öga höll utsigt. Men de, som om lördagen kommo från pulpeten efter en ordentlig skolvecka, kanske till på köpet utan en plump i sin anmärkningsbok, de tågade mycket långsamt och med mycket menande minner förbi det lilla magasinets skyltningsläckerheter, och då kunde det hända, att pinglan

plötsligt gaf gällt ljud, och att i dörrgläntan presenterade sig bodfruns gråmuskiga ansigte Hej — hvad det lilla hjertat klappade af aningsfull förväntan!

»Hör du Emma,» ropar frun — eller kanske var det »Axel», »Gerda», »Ruth»; »kom in får jag höra, hur det nu går med dina lexor. Du var allt skral i tredje budet sista gången, hörde jag. Jaså, du har din anmärkningsbok med. — Nå, låt se! — Inga fula betyg; det var snällt.»

Och så smyges en stor rund pepparkaka, en knäck eller en handfull sviskon ned i den lilla förklä'sfickan, och Emma rusar hem med vingar under fötterna att berätta sin stora triumf — »beröm af frun»!

»Guldulfvan» var nu en gång för alla hennes utkorade favorit, och det gick ej en dag om, utan att den lilla tillbringade en eller annan timme inne i butiken. Hon hade fått för vana att taga lexböckerna med sig ned om eftermiddagarne: det gick så mycket bättre att läsa i den lugna, varma vrån bakom fruns disk än der hemma i det kalla otrefliga köket, der hon ej ens hade någon att vända sig till med sina frågor, när ej hennes eget lilla förstånd räckte till. Den stackars okunniga modern, som jägtad af en beständig oro under ideliga anfall af sin ihåliga lungsotsbosta dref fram och åter i det armodiga rummet — hon hvarken kunde eller gifte besvara barnets frågor. Kom så fadern hem, då var det än värre; han var för det mesta drucken och lefde och regerade värre än den onde.

Men »frun» var en tålmodig svarerska; om också icke alltid hennes förklaringar och utläggningar alldeles så stricte träffade hufvudet på spiken eller hon alltid fann rätta ordet, så var det en viss förnimmelse af godt förstånd mellan barnet och den gamla, som kom dem å ömse sidor att rent instinktvt fatta ofullkomliga ord och half mening.

* * *

Allt efter som det led mot våren, blef madam Karlssons bröst allt sämre och svagare; hon kunde nu knapt hålla sig uppe på benen, hvarje steg tycktes kosta henne oändlig möda. Sjelf syntes hon ej ha någon aning om, att slutet nalkades; ej heller förstod den lilla dottern något ditåt. Men »fruns» skarpa öga hade ej bedragit sig.

»Koppar-Erik» höll i med sitt oregerliga lif utan återvänder; det var knappast en dag, som han ej kom hem med rus och hårda slag. En qväll i början af maj, just som »frun» redde sig att stänga det lilla magasinet, kommer »guldulfvan» springande efter trottoaren, barhufvad och med andan i halsen. Hon var så upprörd, att hon på länge ej fick fram ett ljud; först sedan hon förts in i butiken, kunde »frun» med lugnande och deltagande ord locka ur henne, att fadern som vanligt kommit drucken hem, så hade en häftig ordvexling uppstått mellan föräldrarne; till sist hade han höjt sin näfve och slagit hustrun våldsamt för bröstet. Hvit som ett lik segnade hon ned på golfvet, och en purpurröd blodström bröt ut mellan hennes läppar. Då hade Anna sprungit, sprungit för lifvet att skaffa hjälp, hjälp . . .

»Hon dör — mamma dör —» snyftade hon i full förtviflan. »Kom, låt oss skynda, genast, genast . . .»

Det behöfdes minsann ej den lillas förskräckta ifver för att sätta fötter under hennes gamla väninna; i all hast kastade »frun» sin schal öfver hufvudet, och hand i hand begåfvo de sig i väg. »Den uslingen», mum-

lade hon allt emellan inne i sitt huckle; anmars byttes ej ett ord.

Inom några ögonblick voro de framme.

När de kommo in i rummet funno de »Koppar-Erik» sysslade vid sängen; förskräckelsen och åsynen af blodet hade med ens gjort honom nykter. Han hade lyft upp den sanslösa qvinnan från golvet och ruskade henne nu häftigt fram och åter på bädden för att få henne till lif. Under allt detta jemrade han sig ideligen i en ömklig ton som en strykrädd barnunge: »Herre Gud — jag har mördat henne — Herre Gud — nu taga de mig — vakna då Lina — hör du, hör du — säg att du inte är död — Herre Jesus — —»

Förskräckt raglade han till baka, då dörren knarrade. Innan »frun» ens hann att öppna munnen, började han ifrigt urskulda sig. »Det är inte jag, nej visst inte jag; skulle jag vilja mördta henne, nej, nej!»

»Den räkningen får ni nog göra upp sedan», sade »frun» och sköt honom omildt åt sidan. »Gå nu genast efter en läkare; doktor Göransson bor endast några hus härifrån. Men skynda er; det gäller hennes lif — och ert», tillade hon med en hotfull klang i rösten, som kom den länge karlen att blekna. Man hörde hans grofva fötter i ett brådstört rammel utför trapporna, och så blef allt tyst, pinsamt tyst.

Barnet satt stilla gråtande i en vrå, med hufvudet lutadt i sina händer. »Frun» försökte försigtigt med sin näsduk torka blodfradgan från den sjukas läppar och ansigte; hon visade ännu intet tecken till lif. Ändtligen — efter några få minuter endast, men långa som evigheter — hördes läkarens steg i trappan . . .

Några sekunders undersökning var nog. När han vände sig om från bädden, möttes han af ett par skarpa, gråa ögon, som i samma blick ifrigt frågade och varnade. Han förstod dem och nickade bort emot vrån, der Anna satt. »Hon är moderlös», sade han sakta, nästan med en hviskning.

Men då gick den stränga qvinnan fram till barnet, lade sin grofva hand smekande på hennes hufvud och sade med en stämma, som skälfdde af rörelse:

»Moderlös! Nej, »guldlufva» — du har vunnit en moder . . .»

Fisken i hushållet.

Ett upprop till våra husmödrar.

Det är en allmänt antagen och fullt riktig åsigt att köttet af sjelfödda djur är ett i sanitärt afseende skadligt födoämne, som icke till sin egenkap kan förbättras genom kryddor eller den bästa tillagning.

Endast fisken har, genom gammal vana och okunnighet, blifvit ett undantag från denna regel. Emellertid är förhållandet, att just fisken blir fortare skämd och stadd i förruttelse än andra djurkroppar, ty dess blod börjar genast efter fiskens upptagande ur vattnet, hvilket är dess lifselement, att blifva sjukt, och då det icke bortskaffas, sprides sjukdomen i köttet.

Fisken är således, fastän vi icke märka det genom lukt eller smak, stadd i upplösning, förlorar derigenom i näringsvärde och är långt ifrån en sund spis.

Vid jemförelse mellan fullt frisk fisk och *sottdöd* sådan finner man likväl stor åtskilnad, sedan den blifvit anrättad, så väl i smak som färg.

Derför uppmana vi alla husmödrar att ingå en öfverenskommelse med våra fiskare, att de slakta fisken genast, efter det de gjordt sin fångst.

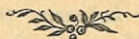
Detta är mycket lätt att verkställa för hvar och en, som får lefvande fisk i sin ego: man placerar en hvass och styf köksknif öfver fiskens nackben strax invid hufvudet och slår till på knifven med

en hammare, så att benet går *fullständigt* af, hvarigenom fisken blir utan känsel, blodet afrinner och köttet håller sig längre, emedan det icke är sjukt.

Oafsedt vårt personliga intresse för denna reform, förekommes genom den ett grymt ehuru föga påaktadt djurplågeri, nämligen fiskens långsamma dödskamp eller ock den grymmaste tortyr under köksans händer vid rensningen af de arma djuren.

Den grymmaste brottsling kan icke åläggas ett hårdare straff än dessa *skuldlösa* djur, då man tager fjäll eller hud af dem och inelfvorna ur dem, medan de ännu lefva och *känna*. Den, som har något hjerta, måste rysa dervid!

Inga Schenfelt.

Laura Bridgman.

En märklig qvinna.

Borta i Nordamerika afed nyligen en qvinnna, hvilkens lif i 50 år följts med det största intresse af såväl vetenskapsmän som af alla människovänner, en varelse, hvars gripande öde till sist blef till en skön triumf för människoviljans makt öfver naturen.

Denna qvinna var *Laura Bridgman*; hon föddes den 21 december 1829 som ett friskt barn af dugtigt bondfolk. Intill slutet af sitt andra lefnadsår utvecklade hon sig fullkomligt normalt, men angreps då af en häftig skarlakansfeber, som fullständigt beröfvade henne syn och hörsel samtidigt med lukt och smak. Då barnet till följd af sin döfhets äfven förlorade stämmans bruk, så återstod blott ett enda sinne, genom hvilket hon kunde träda i förbindelse med den omgifvande världen — känseln. Den berömda författaren Charles Dickens säger om henne: »Hon var ett väsen, som var inneslutet i en marmorcell, otillgänglig för hvarje ljusstråle, hvarje ljudbölja, men fram genom en springa i muren räcktess en liten hvit hand liksom för att vinka åt en eller annan god människosjäl, att hon måtte komma att hjälpa en odödlig ande, trängande efter att väckas.»

Dessa två första friska lefnadsår ha naturligtvis icke varit utan inflytande på det stackars barnets senare utveckling; ett förundransvärdt minne för yttre former och en osläkkelig vetgirighet stamma utan tvifvel från denna tidpunkt. Men likafullt var det dock, som om en aldeles ny människa satts in i världen, så främmande stod Laura för sin omgivning, och hon förblef på denna sorgliga ståndpunkt i sex långa år. Då inträffade hösten 1837 en afgörande vändning. Dr Samuel G. Howe, direktör för blindinstitutet i Boston, hvilken hade hört talas om det sällsynta fallet, begaf sig till Lauras hem och förmådde utan svårighet föräldrarna att anförtro honom barnets uppfostran. Nu tog han itu med ett verk, hvars oändliga mödor endast någorlunda kunna förstås och uppfattas af dem, som känna till undervisningen af döfstumma och blinda. Det finnes sannoligen icke ett furstebarn till, vid hvars uppfostran nedlagts en så oerhörd omsorg och arbete som vid detta fattiga bondebarns; förutom dr Howe och hans medlärare var en lärarinna, Mary G. Lamson, uteslutande selselsatt med Laura. Dagligen ansträngde man sig, med hjälp af känselsinnet allenast, att draga det stackars barnet ut ur det mörker, som med ett oändligt svalg skilde det från denna världens skönhet och rikedom, och det måste betraktas som den största seger för pedagogisk insigt och uthållighet, att detta företag så fullständigt lyckades. År efter år utgäfvos detaljerade redogörelser för Lauras framsteg, i digra arbeten beskrefs hela hennes personlighet, en af henne sjelf

nedskrifven lefnadstekning utkom. Läkare och psykologer företogo intressanta försök med henne, och till alla ändrar af den civiliserade världen löpte berättelserna om hennes utveckling, hennes medfödda blygsamhet och samvetsömhet, hennes egendomliga intresse för spel och sport, hennes obegripliga snabbhet i att begagna döfstummealfabetet, hennes sinness märkbara utveckling under de första uppfostringsåren, hennes talande i sömnen medels fingerspråk, hennes förmåga att uttrycka sig genom rörelser och egendomliga ljud, huru hon efter års förlopp igenkände gamla bekanta genom blotta beröringen — allt detta och ännu mer satte världen i förvåning. Men än intressantare är att höra förklaringen, på hvad sätt denna qvinnas lif från att vara fattigt, ensamt och mörkt, blef rikt och ljusst, och huru gången af denna utveckling steg för steg försiggick.

Sedan Laura någorlunda gjort sig förtrolig med institutets främmande förhållanden och personer, började dr Howe undervisningen på följande sätt. Han lät förfärdiga några pappersremсор, å hvilka namnet på allmänna föremål, som t. ex. knif, gaffel, kam, stol, voro tryckta med den kända blindskriftens upphöjda bokstäfver. Derpå lemnade man barnet ett dylikt bekant föremål i handen, samtidigt med att man lät dess fingrar glida öfver den pappersremsa, hvars upphöjda bokstäfver återgäfvö föremålets namn. Sedan detta flere gånger upprepats med olika föremål, fick barnet så småningom ett slags begrepp om, att det var ett visst sammanhang mellan föremålet och förhöjningarna på papperet, och efter hand gick det upp för henne, att bestämda remсор betecknade föremål af en bestämd art. Det var en glädjedag både för lärare och elev, då Laura med ett hänryckt förståendets leende tog ordet *chair* (stol) och lade det först på en stol och derpå på en annan. Hon begrep nu alltså, att detta ord icke blott betecknade ett visst enskildt föremål, utan begagnades om alla andra stolar; hon hade hunnit fram till *begreppet* »stol».

Hittills hade barnet beständigt endast lärt känna orden i deras helhet. Nästa steg måste bestå i att för henne klargöra, att de voro sammansatta af flere bokstäfver. I denna afsigt lät dr Howe framställa de af henne redan kände orden i rörliga metalltyper och förvissade sig om, att de äfven i denna form igenkändes af henne. Derpå bragte han bokstäfverna i oordning och tog sig för att ordna dem på nytt, i det han höll barnets hand i sin. Redan efter några få sådana lektioner var Laura i stånd att bilda ord, ordna bokstäfverna alfabetiskt och lägga ned dem i asken i riktig följd. Då hon nu äfven härigenom insåg, att hon vunnit ett medel att träda i förbindelse med den yttre världen, kände hennes hänryckning och vetgirighet inga gränser. En synnerlig glädje gjorde det henne, när man gaf henne bekanta föremål och uppfordrade henne att sammanställa deras namn med tillhjälp af typerna. Men för att korrespondensen mellan henne och läraren skulle kunna gå ännu snabbare för sig, begagnade man den nyförvärfvade kunskapen till att lära henne de döfstummes fingeralfabet.

Som bekant uttryckas bokstäfverna i detta genom skilda ställningar och rörelser af fingrarna på den ena eller båda händerna.

Allt detta skedde under de första tre månaderna. Under loppet af ett år fortsattes samma kurs, och härtill fogades några un-

dervisande anmärkingar angående tingens yttre förhållande till hvar andra. Laura tröttade ej att utvidga kretsen för sitt vetande. Genom sin vänlighet och anspråkslöshet vann hon till den grad sina blinda kamraters hjertan, att många af dessa för att kunna underhålla sig med henne sjelfva lärde fingeralfabetet.

En dag, då hon helt gladt lekte med några andra barn, stötte hon på en människa, om hvilken hon öfvertygade sig, genom beröring af ansigtet och kläderna, att hon ej tillhörde hennes bekanta; hon vände sig därför strax bort till sin lek. Det var hennes egen mor, som drivnen af längtan fått tillåtelse till ett besök och nu ville sluta barnet i sina armar. Det skar henne djupt i hjertat, att hon ej blef igenkänd. Nu försökte hon att väcka Lauras uppmärksamhet genom att hänga ett halsband på henne, som hon plägade bära i hemmet. Barnet glädde sig väl öfver smycket, men kände intet intresse för gifvarinnan. Då gaf man henne ett annat föremål, som stod i samband med hemmet. Nu syntes Laura ana ett eller annat sammanhang; hon undersökte ännu en gång gifvarinnans ansigte och gestalt och tecknade för d:r Howe, att denna person måtte vara från hennes hem, men hon anade fortfarande ej, hvem hon hade framför sig. Den stackars modern var alldeles förtviflad, ty hon fruktade, att hennes barn för alltid gått förloradt för henne; men med ens sköt en ny aning upp i Lauras sinne; under alla tecken af igenkännande och under stark sinnesrörelse undersökte hon moderns händer, och då denna icke var i stånd att längre beherska sig, utan slöt barnet i sina armar, så visste också Laura, att den kvinna, i hvars famn hon hvilade, endast kunde vara hennes egen, älskade moder.

Redan ett år senare kunde hon utan någon hjälp tillskrifva modern ett bref. Detta märkliga dokument består af lösryckta meningar utan något sammanhang: »Laura skriva moder bref. Fader köra Laura. Laura göra moder pung. Laura sofva moders säng» o. s. v. Barnet kände alltså den gången ännu ej bruket af pronomina, utan betecknade sig sjelf i tredje person, hvilket äfven normala barn pläga göra till sitt tredje eller fjärde år.

I början hade hon blott lärt benämningen på lekamliga ting och derefter namn på sådana tings yttre egenskaper, t. ex. kantig, rund, hård, mjuk samt slutligen adjektiven i förbindelse med substantiven; dessutom de allmännaste verben. Först derefter lärde hon skriva, och det första sjelfständiga försöket var det nämnda brefvet till modern. För hvarje steg voro vanskligheterna oerhördt stora, men uthållighet och tålmod öfvervunno dem omsider. »Det var märkvärdigt», skriver d:r Howe, »att vara vittne till den stumma förundran, med hvilken hon hängaf sig åt sin uppgift, och till den läraktighet, hvarmed hon efterbildade hvarje rörelse, och den uthållighet, med hvilken hon alltjemt rörde pennan fram och åter, fram och åter i samma spår, till dess hon kunde skriva bokstafven.»

Efter hand tillegnade hon sig äfven de enkla räknesätten, tog undervisning i pianospelning och lärde sig utföra handarbeten samt besörjde lättare husliga sysslor. Minst lika förvånande voro hennes framsteg på det vetenskapliga området. En dag riktade hon följande spörsmål till d:r Howe: »Människan har gjort hus och grytor, men hvem

har gjort landet och hafvet?» Då hon nu fick förklaradt, att detta var skapat af Gud, blef hon starkt rörd och höll icke upp med sina frågor, förr än hon tillegnat sig trons viktigaste grundsanningar. Den fruktan för döden, som förr ofta plågat henne, försvann inför vissheten om ett lif efter detta, och in i sin sista stund bevarade hon ett troende, förtröstansfullt hjerta.

Inför ett sådant exempel må vi väl gripas af en känsla af blygsel öfver oss sjelfva, vi, som fått ögon att se med och öron att höra med, och som dock ofta äro oförnöjsamma, plåga oss sjelfva och andra och endast sällan fullt tillvarataga de gåfvor, som blifvit oss beskärda att dermed göra lifvet solljust och rikt omkring oss.

Iduns julklappsbar.

(Forts.)

XIV. Liten prydnadsduk för förmakbordet. Materialet: lagom fin linnestramalj, 53 cent. i fyrkant. Broderi i garn och silke i fornordisk stil, 10 cent. bredt. Vid båda sidorna om broderiet en 1 cent. bred enkel bård. Fältet inuti, 29 cent., röd plysch. Fordras med ljusblå satin, tjock röd silkesnodd i kanten, 2 röda bollar i hvardera hörnet. Arbetet är charmant vackert, går till 10 kr. och blir omtyckt af hvem som helst, som blir dess emottagarinna. Kan läggas på den större duken eller på blotta bordet under lampan. Har man ett större, högt ställ för en bladväxt — exempelvis »den vandrande juden», förlåt, — *Tradescantia albiflora* — och detta exemplar vackert böljar ut, blir det lilla arbetet derunder en värdig matta. Det hela fins till påseende hos

Ebon Hoi.

XV. Nattsäck. $1\frac{1}{2}$ aln javastramalj eller annan väf broderas å bägge långsidorna och ena tvärsidan med korsstygnbroderi i en eller flere färger. Två 3 tum breda och 3 kvarter långa stycken, hvilka böra vara något smalare uppåt, broderas äfven. Dessa fodras med fastsyr dem vid det långa stycket, så det blir i form af en nattsäck; de smala styckena blifva sidostycken. Det stycke, som blir öfver, utgör klaffen. I sömmarna insyr man ett dubbelviket yllebånd, hvilket man låter gå rundt om, bildande en kant. Innan man syr ihop påsen, bör man sy stora initialer å framsidan. Sedan fodras den öfriga påsen; ett par broderade handtag och yllebånd att knyta ihop den med fullborda denna trefliga sak, ganska nyttig för kortare resor.

A. G. H.

XVI. Vackra damaskor. Uppläggning beräknas efter storlek af personen, som skall hafva damaskorna. Först stickas en 10 cent. hög karm af 2 räta och 2 avfiga, i grått. Derefter en ranka i grått och gredelint sålunda: Först 2 gredelina hvarf. Första hvarfvet: 3 grå, 3 gredelina etc. Andra hvarfvet: 1 gred., 3 grå, 3 gred., 3 grå etc. Tredje dito: 4 gred., 1 grå, 4 gred., 3 grå, 5 gred., 1 grå, 5 gred. etc. Fjerde dito: endast grå, midtelhvarf, så göres andra hälften motsvarande. Rankan afslutas med 2 gredelina hvarf, derefter stickas benet med 2 grå avfiga hvarf och 2 gredelina räta, tills erfoderlig längd nåtts. Då stickas rankan om igen. Derefter foten, 2 räta, 2 avfiga, grå, tills denna blifvit lagom, då upptages vid båda sidor, så att en kil bildas, sedan afmaskas bakstycket, så att endast ett framstycke stickas. Derefter virkas en kant af ett gredelint och ett grått hållhvarf rundtom och upp i ena sidan till bården; derpå insätts knappar, imiterande knäppning. En lika kant vid damaskans början.

Ebon Hoi.

XVII. Vedbärare. Till en sådan tager man ett $2\frac{1}{4}$ aln långt stycke juteväf. På långsidorna syr man ett korsstygnbroderi; på ena sidans midt, d. v. s. när man lägger vedbäraren dubbel, syr man stora initialer, å motsatta sidan syr man: »Ved». Så gör man en bred fäll i hvardera ändan, hvaruti instickas runda käppar med knappar för ändarne. På midten straxt nedom käpparne klipper man rispor på tvären ungefär ett kvarter långa, hvilka kantas med yllebånd och utgöra handtag. Hela bärraren bör fodras med något stadigt tyg. A. G. W.

XVIII. Praktisk klapp åt »Lillan». Mostrar och tanter vilja så gerna ge »Lillan» något på samma gång praktiskt som riktigt fint. Gifven då ofvanstående och följn mitt råd, så kan det blifva extra fint. Tyget af bästa floss-piqué. En vacker facon väljes, rätt stor bakåt, men ej alltför lång fram. Nu broderar man i hvitt, rödt eller bådadera ett stilfullt mönster, helst blommor. Sätt exempelvis ett litet blomparti på sned i ena hörnet samt en stor fjäril i motsatta — det blir superbt, men tar tid — fodra så tingesten antingen enkelt eller dubbelt (jag tycker bäst om det senare) samt sätt en bred, ej för fin spets, virkad eller knypplad, omkring. Gif så ett duss. dylika, och jag vill ansvara för, att er present inte blir af de enklaste. Men tag tid på er och mins, att Rom inte bygdes på en dag. Det skulle glädja mig, om någon ville försöka, hvad som här tillråds.

Ebon Hoi.

XIX. Öfverdrag till soffkuddar. Grå linneväf, kulört lanegarn i två färger och 1 meter smala sidenband. Ett stycke grå linneväf, drygt så stort som kuddens framsida, languetteras ut i stora uddar, hvarannan grön och röd t. ex. På midten sys ett kvartershögt monogram. Man fäster öfverdraget medels säkerhetsnålar och af banden konstruerade rosetter i hörnen af kudden.

A. C. M. 16 år.

XX. Praktiskt köksförkläde. Ni vill ge väninnan ett dylikt, men inte något vanligt; det skulle bli »poetiskt» på samma gång som praktiskt. Ja, intet annat; det är den enklaste sak i världen. Jag har sjelf gifvit bort just ett dylikt samt sett ett annat, ännu mera poetiskt. I båda fallen var det af hvitt tyg och så stort, att det gick rundt kring klädningen, lika långt som denna samt med lifmönstret uttaget i en modejournal. Det jag sjelf gjorde hade röda och blå broderier på 8 cent. breda remсор nedomkring, smalare rundt omkring lif, ficka etc. Det senare deremot hade större broderier, också tagna ur journal, föreställande allt möjligt roligt, koppar, fåglar, gubbar m. m., alldeles öfver fickan var anbragt en nyckelknippa, på sjelfva bröstet en bok med påskrift: »Hushållsbok». Det hela var förtjusande, klädde utomordentligt och var mycket qvickt — i dubbel betydelse — sammansatt. Så tyckte åtminstone den enkla

Ebon Hoi.

XXI. Antimakassar. En bit röd eller svart plysch, 22 cent. i fyrkant, något kläde, silke i olika färger, några alnar breda tyllspetsar, litet smak och ordöme. Man klipper af klädet olika formade blad, hvilka man träcklar på plyschen, ordnade till blommor (såsom liljor, rosenknoppar, förgätmigej och liljekonvaljer), syr deröfver med silke och sammanbinder buketten med stjelkar, som uppritas med vax. Ljungqvistar kunna äfven anbringas med endast några stygn af violett och grönt silke. Spetsarne sätts sedan omkring fyrkanten, rynnade i hörnen så att de falla ledigt. Om man vill, kan man äfven sätta små sidenrosetter i hörnen.

A. C. M. 16 år.

XXII. Mattor af gamla kappor. Klipp af gammal kappdoffel rutor, brodera dem med (icke nytt) garn på stramalj, som sedan utdrages. — Att begagna nytt garn vore att sätta »nytt kläde på gamla klutar» — nej, brodera endast med gamla garnrester af hvad färg som helst. Klipp ej rutorna större, än att en färg räcker till hvarje, sy så ett mönster som ej kräver någon uppritning; det går kanske ej strax, men vid den 5:te 6:te rutan är det redan inlärdt. Sy endast då och då på lediga stunder. Kasta samman rutorna, då de äro färdiga, pressa på avfigsifvan samt fodra med ett eller par gamla sammanskarfvade och utpressade plagg. På så sätt har du använt mycket gammalt, utan att hafva behöft köpa det minsta. Jag har hört en person, som utgaf 15 kronor för stramalj och garn, endast för att på ofvanstående sätt begagna gammal kappdoffel. Att dylikt var allt utom praktiskt inse nog flere än Ebon Hoi.

XXIII. Julklapp till små flickor. Man skär tvänne fyrkantiga lappar af tjockt styft papper, hvarje sida ungefär $1\frac{1}{2}$ tum; man lägger den ena lappen ofvanpå den andra, så att det blir en 8-hörnig stjerna, sedan fäster man med en nål och tråd en liten perla i yttersta kanten af hvar hörn. Om man har små karamellstaflor eller pressade blommor, fäster man deraf som prydnad midt på stjernan. Nu tager man bomullsgarn, till exempel ljusrött och hvitt, ett nystan af hvardera, och låter vid lindningen båda ändarna följars; man håller stjernan i venstra handen och garnändan med den högra,

låter stjärnan gå rundt om och virar på garnet; börjar vid midten och fortsätter, tills stjernans udar äro öfverklädda med garn. Då fästes ändan på baksidan, och stjärnan är färdig. Sådana lika stora stjernor skall man ha 8, och den nionde skall vara dubbelt så stor. Då man nu fått alla nio färdiga, fäster man med nål och tråd de åtta små stjernorna omkring den stora. Skall sys väl, att korgen blir stadig. Sist tager man smala sidenband af något högre färg än korgen och knyter deraf en vacker knut, der stjernorna äro sammanfästade.

Alde.

XXIV Gyllenläder till en eller flere stolar. Köp i en läderbutik ett stycke läder och låt försilfra det hos en förgyllare, kalkera sedan derpå blommor och blad i ornamentstil, måla alltsammans med blå eller grön bronsfernissa, botten med gul; konturerna omkring blommor och blad målas med svart, likaledes bronsfernissa, som fås i färghandeln. Det blir något ovanligt, är ej så dyrt, men ser dyrbart ut.

XXV »Rakrustnings-väska» för herrar. Tag ett stycke grått hamptyg, 38 cent. högt och ungefär lika bredt. Sy derpå i de båda nedre hörnen hvardera två *rakknäfsfickor*, 10½ cent. höga och breda efter knifven. Nedra kantens midt förses med en ficka, *raktvålsrum*, 12 cent. högt, 17 cent. bredt. Midt på stycket, 12 cent. från hvar andra, anbringas två *rakstrigelsslejfar* 6½ cent. breda, 12 cent. långa, så att strigeln i dem kommer att hvila horisontellt, när det hela upphänges. Öfvan dessa sättes ett stycke utpicerad gutta-perka och på den *rakborstficka*, 11½ cent. bred, 10 cent. hög. Naturligtvis skall alla fickorna stå upprätt, med öppningarna upp, när rakrustningsväskan hänges. Brodera alla fickorna med en blomqvist af kulört brodertråd samt likaså väskans båda öfre hörn på sidorna om rakborstfickan. Slå sen af kulört garn och guldtråd en smal snodd och kanta väskan. Spika den färdiga väskans öfverkant fast efter en vacker ramlist hvari fästas ett par små ringar, för att man med dem må kunna hänga den på väggen.

En den mest praktiska och bästa present till herre.

— a —

Ett dåraktigt system.

Nya bilder ur lärarinnornas lif.

Hvilken är orsaken dertill, att lärarinnor fortare duka under i skolarbetet än lärarne?

Det talas, resoneras och skrives i våra dagar så mycket; knappast något undgår att blifva diskuteradt i skrift och tal, på möten och sammanträden, icke minst läraremöten. Att äfven denna ingalunda oviktiga fråga skulle blifva bragt å bane å något af de många läraremöten som i sommar hållits, har jag väntat — men förgäfvets. Ingen har kommit på den idén, hvarför jag härmed framkastar den i hopp att få höra andras tankar derom. Mina egna vill jag i korthet här nedan återgifva.

Att lärarinnor ganska snart i skolarbetet mista sin helse, blifva sjukliga och bleka, är ett faktum, allt för väl känt för att kunna motsägas. Men hvad är då orsaken, och hvarför drabbar ej samma öde lärarne i lika stort procentantal? Någon torde svara: Dertill att kvinnan är fysiskt svagare än mannen. Detta påstående torde dock ej hålla streck, då kvinnan på andra banor och områden visat sig ega en uthållighet och seghet i lika stor grad som mannen.

Men männe ej vederbörande lärarinnor till stor del sjelfva — om ock omedvetet — äro skuld till detta missförhållande? Hvarigenom då? Helt enkelt derigenom att kropps- och själskrafter ej lika användas och tillgodoses.

Mången ung lärarinna börjar sitt arbete, full af spänstighet, helse och lefnadslust; arbetet är i början ett nöje, en lek; det skall gå med fart, lifvet ter sig så ljusst och sol-

beglänst, och hon förundrar sig öfver sina äldre embetsystars dysterhet, sjuklighet och slapphet. Så forcerar hon arbetet i skolan, arbetar ifrigt på fristunder, läser om nätterna, kanske till 2—3, och försummar det viktigaste: frisk luft, rörelse och ordentlig diet.

Det faller sig så besvärligt att laga mat, den betraktas som ett nödvändigt ondt, och det gäller att skaffa den så bekvämt som möjligt. Det går så raskt att koka kaffe och äta en smörgås till, fastän den unga lärarinnan väl vet, att smörgåsen är bland det hårdsmältaste af all föda, och att kaffet är skadligt, drucket i mängd. Hvad gör det? Hon är frisk ändå! Inte tror hon, att den fond af helse hon eger kan taga slut. Det är ju mycket roligare att på fritiden arbeta och läsa än att gå så der och stöka — ja, många hysa formlig fasa för kroppsarbete!

Men hvad händer? Jo, just det enda, som måste bli följd af detta dåraktiga system. Om ett år eller två är hon ej mer den samma, kindens rosor ha flytt, lefnadslusten är borta, det glada skrattet förstummadt. Arbetet förefaller ej längre som ett nöje, utan en ovevklig pligt, som hon måste uppfylla. Hon möter tusen svårigheter, som hon ej drömt om, hvilka fördystra hennes lynne och göra henne modfäld och grubblande, och snart är hon lik de andra, öfver hvilka hon förut förundrat sig.

Det är nu skolan, arbetet, som få bära hela skulden. Att hon sjelf genom att bryta mot naturens och helsans enklaste lagar medverkat dertill, tänker hon i de flesta fall ej på, utan fortsätter samma stråt och ådrager sig sjukdomar — kanske för lifvet.

Snart har det blifvit en gängse åsigt, att alla lärarinnor måste blifva bleka och sjukliga, och det är tyvärr så, att de flesta äro det. I sanning ett sorgligt framtidsperspektiv! Och dock kunde det vara mycket annorlunda.

Lärarne deremot, som i de flesta fall ha familj, få, då de komma hem från skolan, ordentligt lagad, närande föda och erhålla derigenom kraft och spänstighet, de ha sällskap, som förströ dem och hindrar dem att hänge sig åt grubbel öfver motigheter och trassel i skolan, och därför äro de friskare och hårda ut längre.

Men hur råda bot mot det onda? Mycket skulle vara vunnet, om vederbörande komme till insigt om nödvändigheten af att bevara sin helse genom ett normalt lefnadssätt, ty som ordspråket säger: »i en frisk kropp bor en frisk själ». Först och främst! Bort med det omätliga kaffedrickandet, i synnerhet om morgnarna, det ersätter aldrig en ordentligt lagad frukost.

Men säger någon: Hvad skall man då ha, något måste man väl förtära, som går fort att tillaga, innan man går i skolan?

Jag skulle vilja rekommendera kakaopulver, hvilket i mjölk eller vatten är helsosamt, närande och fortare tillagadt än kaffe samt saknar dettas alla skadliga egenskaper. På middagsrasten hinner man mycket väl (om man förut förberedt den) att tillaga en varm, ordentlig middag, och börjar man en gång, faller det sig ej alls besvärligt. Man känner sig frisk och glad och får nytt mod att åter börja arbetet.

Varen blott ej rädda för att gripa an. Allt hederligt arbete i hvilken form som helst förädlar, och så vinner man ekonomisk besparing af dyrlegd hjälp, och — hvad bättre är — man får en helsosam motvigt mot tankearbetet i skolan.

Komma så svårigheter, som fördystra lynnet — ut till vänner och bekanta; om ej annat en lång promenad med snälltågsfart i friska luften! Detta eger en märkvärdig förmåga att afleda och lugna upprörda känslor. Eller samla omkring er i ert hem en krets af glada vänner, med hvilka I sympatiseren. Hvarför skola lärarinnor mer än andra stänga sig inne som nunnor i sin cell?

Detta är ej fria fantasier, utan dyrköpta erfarenheter. Jag har pröfvat båda delarne och behållit, hvad nyttigt var. Om mina rader kunde gagna någon af Iduns lärarinnor, bland hvilka finnas, som jag tror, ej så få lärarinnor, vore målet med dessa rader vunnet, och skulle det hjertligt glädja

Mimmy.

Smånotiser från qvinnoverlden.

Svenska qvinnoföreningen hade den 13 dennes sitt sjette årsmöte. Styrelsen hade, på grund af från chefen för fortifikationens jordframtällan, föreslagit att föreningen i anseende till nödvändigheten af Vabergets befästade måtte af sina samlade medel bestrida kostnaden för inköp af för detta arbetes utförande nödig mark. Med anledning häraf beslöt föreningen att ställa till konungens förfogande en summa af 24,000 kr. att användas för ofvan uppgifna ändamål. Ansvarfrihet beviljades för 1888 års förvaltning. Derefter företogs val af styrelse och styrelsesuppleanter, hvarvid de förutvarande återvaldes med undantag af suppleanten fru Seippel, som önskade afgå och ersattes med fru Mary Björlin. De förutvarande revisorererna samt den ena suppleanten återvaldes; i stället för revisorssuppleanten fröken E. von Vegesack invaldes fröken Anna Roos. Föreningen, hvars återstående kapital fortfarande föräntas, fortsätter sin verksamhet.

En af hufvudstadens äldsta invånare, fru Ulrika Euphrosyne Roos, född von Keppel, firade i lördags i kretsen af barn och barnbarn sin 92:dra födelsedag. Den vördnadsvärda gamla, som har ett förvånande minne och ännu är i sällsynt besittning af kropps- och själsförmögenheter, uppvaktades under hela förmiddagen af en talrik skara vänner och anförvänder, och från barn, barnbarn och vänner på fjerran ort kommo skriftliga lyckönskningar. Till middagen var den gamla inbjuden som gäst hos sin mäg och dotter justitierådet och fru Olivecrona, dit äfven sonen, öfveringenjören vid statens jernvägsbyggnader öfversten A. T. Roos jemte öfrige familjemedlemmar inbjudits.

Barnafrågor och föräldrasvar.

Barn bruka som bekant gerna fråga om ett och annat, de blifva t. o. m. ofta tröttsamma med sina frågor. Ändock hafva de ej synnerlig nytta deraf, emedan de sällan tänka öfver frågan, utan i allmänhet framställa den helt mekaniskt, just som den af ögonblickets intryck »faller på läpparne», som man säger; äfvenså fastnar svaret vanligtvis ej i deras minne, utan minuten efter är det glömdt.

Min far, som en längre tid med sin familj bodde på landet, plögade som oftast besvara sina barns frågor på ett sätt, som vi i början funno mindre behagligt, emedan vi derigenom med hvarje fråga sjelfva förorsakade oss ett visst besvär; men med tiden började vi inse nyttan deraf och funno snart ett verkligt nöje af att fråga våra föräldrar om allt, som på något sätt väckte vår uppmärksamhet. Vår mor följde nämligen vår fars metod, inseende den sammans förträfflighet.

Då t. ex. någon af oss var ute och promenerade med vår far i skogen och råkade få se ett djur, som han ej visste namnet på, frågade han helt naturligt: »Pappa, hvad är det der för ett djur?» Men »pappa» låtsade icke alls se derpå, utan svarade endast: »Säg mig först, huru djuret ser ut, så skall du sedan få veta, hvad det heter!» Nu

försökte den lille, så godt han kunde, göra en beskrifning på djuret: »Det är nästan som en liten orm, men det har fyra fötter, små, mycket lifliga ögon och är nästan grönt.» — »Det måste då säkert vara en ödla,» svarade min far, som dock försigtigtvis med en hastig blick förut öfvertygat sig derom, hvarpå han, särdeles stark i naturalhistorien som han var, bifogade en fullständig beskrifning öfver dess släkte, dess vanor, uppehåll och föda etc., hvilket naturligtvis sedan med vigtig min blef kungjordt för de hemmavarande syskonen. Samma förhållande egde rum icke blott med naturföremål, utan äfven med allt annat, som vi i det dagliga lifvet kommo i beröring med, och som af en eller annan anledning väckte vår nyfikenhet. Det var särdeles nedslående för den af oss, åt hvilken min far nödgades säga: »Du har ej använt dina ögon ordentligt och som sig bör, mitt barn!» Resultatet häraf blef, att vi redan vid unga år förvärfvat oss färdighet i att nöjaktigt beskrifva både sådana föremål, som vi ej kunde visa, men väl kände namn på, och dem, vi vid något föregående tillfälle observerat, utan att då känna namnet.

På liknande sätt bemöttes våra frågor af vår mor. Och måhända i ännu högre grad än vår far bidrog hon till vår utveckling i detta afseende genom det förhållande, i hvilket hon såsom vår moder stod till oss.

Allt godt och nyttigt, som människan i sin barn-dom så mycket fortare lärt och fastare inpräglad, ju mer hon tillåtits spela en aktiv och frivillig roll dervid, växer och förökas med henne sjelf och bär goda frukter på mångahanda sätt. Deraf kommer det sig, att sådana barn i en framtid blifva begåfvade med såväl god observations- och urskilningsförmåga som människokänedom. I synnerhet behålla de en outsläckt kärlek till naturen och dess hemligheter.

Benedictus.

Teater och musik.

Andra symfonikonsertern gafs i lördags å k. operan inför fullsatt salong. Hufvudnumret å programmet utgjordes af J. Svendsens präktiga symfoni n:r 2 i B-dur, hvilken förträffligt tolkades af k. hofkapellet under hr Nordqvists ledning och väckte det lifligaste bifall. Särskildt var detta fallet efter den tredje satsen, som måste omtagas. Ett annat intressant nummer var R. Wagners förspel till »Parsifal», som dock, särskildt beträffande messingsinstrumenten, bort kunna få ett något korrekterare utförande. Chopins pianokonsert i E-moll utfördes med ganska god uppfattning och rätt god teknik af hr Möllersten samt beledsagades förträffligt af hofkapellet. Konserten inleddes med Beethovens Ouvertyr till festspelen »Kung Stephan». — Konserten bevestades af h. m:t konungen samt prinsarna Karl och Eugen.

I måndags gafs å k. operan »Aida» med anledning af Verdis 50-års jubileum som tonsättare. I dag (onsdag) gifves »Hoffmans sagor» med fru Edling som Olympia-Antonia-Stella samt i morgon (torsdag) »Romeo och Julia».

Fröken *Gina Oselio*, den framstående och uppburna sängerskan, har hitkommit för att under den närmaste tiden uppträda som gäst å k. operan. Hennes första uppträdande eger rum lördagen den 23 d:s, då Boitos »Mefistofeles» uppföres med *Gina Oselio* i Margaretas och Helenas partier.

K. Dramatiska teaterns nya program har slagit lifligt an. Så rika på inhemska dramatik äro vi ej, att icke ett nytt svenskt original alltid väcker ett alldeles särskildt intresse. När så tillkommer, att hr *Tor Hedbergs* komedi »En räddare» verkligen eger ganska erkännansvärda förtjenster — en i det hela god dramatisk byggnad, naturlig och liflig dialog, rätt underhållande intrig — behöfdes ytterligare endast det verkligt framstående utförande, dramatiska teatern ger den, för att framkalla en succés.

Att hr *Hedin* trots sina år ännu eger ungdomens fulla liflighet och sitt oförbränneliga humör i godt behåll, fick man det angenämoste tillfälle att konstatera i brukspatron Wilmers roll. Fru *Hartman* som hans systerdotter Elsa var som alltid — fru *Hartman*, d. v. s. förtjusande. Hr *Hillberg* — »räddaren» — kom med ett väl genomstuderadt gediget stycke arbete. Fru *Rundberg* ha vi ej på länge sett så till sin fördel som i Hannas parti. Hon vet att lösa den ganska vanskliga uppgiften med en täckt naiv och behagfull moderation, som var ypperligt på sin plats.

Efterpjesen, en fransk enaktsfars, »*Trassel*» benämnd, är ett gladt upptåg, som eger, om icke

flere, åtminstone den förtjensten att hålla publiken så godt som i en oafbruten skrattparoxysm, till dess ridån går ned. Och det veta vi ju alla, att »ett godt skratte förlänger lifvet».

Vasateatern har i operetten »Den vackra tvätter-skan» fått en verklig kassapjes. Afton efter afton fullt hus. Naturligtvis är det fröken *Anna Pettersson*, vår obestriddliga främsta operettsångerska, som här i titelrollen tager priset och detta med all rätt. Fröken *Johnson* är en näpen hertig, men slår ibland öfver, då hon sjunger, och i hr *Strömberg* har hon vid sin sida en synnerligen rolig och karaktäristisk intendent. Det hela går för öfrigt med god samklang, med lif och lust samt inhöstar lifliga applåder. Uppsättningen är synnerligen värdad och präktig. Den 20 nov.

Literatur och konst.

Paolo Mantegassas — den snillrike italienske skriftställarens och vetenskapsmannens — namn är ej för våra läsare obekant, allt sedan i fjor hans verk, »Kärlekens fysiologi», utkom i svensk öfversättning, verkställd af samma konstskickliga hand som det nu föreliggande. *Nervernas hygien*, utgörande n:r I i serien »Hygieniska småskrifter» af *P. Mantegassa*, är en bok, som utan tvifvel förtjenar den vidsträcktaste spridning. Det eleganta och populära framställningssätt, som här adlar fackmannens korrekta vetenskaplighet, gör läsningen af hans arbete till en sann estetisk njutning, på samma gång den innebär en rik kunskapsbehållning. »Helsan,» säger förf. sjelf på sitt djerfva bildspråk, »är det material, hvarmed allt det goda göres i denna värld, och utan den äro ära och rikedomar såpbubblor, som lösas upp af vinden, utan den är lifvet intet annat än en sönderslagen flaska, hvaremot vandraren skär sina fötter.» Den talangfulle öfversättaren, hr *Erik Thyselius*, har all heder af införlifvandet.

* * *

Sjukvård och helsovård; en handbok utarbetad af flere svenska framstående läkare under redaktion af doktorerna *Curt Wallis* och *F. W. Warfvinge*. Den svenska literaturen har hittills varit i saknad af en utförligare framställning af de kunskaper, som äro erforderliga för dem, hvilka vilja med bästa möjliga framgång utöfva skötsel af sjuka. Att detta nu föreliggande verk, som utgår från *Fahlecrants & Comp:s* välkända förlagsinstitution, alltså bör komma att mottagas med allmänt intresse af dem — och deras antal är i synnerhet bland kvinnorna stort — som af omständigheterna föranledas att vårda sjuka, står utom allt tvifvel. Vi kunna på det varmaste rekommendera det gedigna arbetet.

* * *

Dur och moll; skisser och berättelser af *Rust Roest*; svenskt original. En novellistisk debut af mindre vanligt lofvande art! Vi tro oss känna, att bakom märket döljes en qvinnlig penna; så mycket hugsammare är det oss att konstatera den friska, hjertevarma underström af äkta poesi, som genomgår alla dessa skisser, och hvilken kommer läsaren att med förväntningar motse, hvad möjligen framdeles från samma håll kan bjudas, när ytterligare ökad mognad och formsäkerhet gifva berättig grund åt en redan nu ädel framställningskonst.

* * *

Skämtet har många vänner, och illa vore, om så ej skulle vara förhållandet. Man har till och med nästan skäl att misstänka, att hos den meniska, som ej hjertligt kan skratta, icke allt är så väl och rent bestäldt innombords, som önskligt vore. Men vi ha dess bättre allt skäl att antaga, att det både skall heltas som ett erkännansvärdt företag och visa sig i sig sjelft ega sin lön, då en förläggare, såsom nu hr *J. Seligmann*, framlägger ett *Humoristiskt bibliotek*, upptagande urvalda och framstående alster af skilda länders humoristiska literature. Af den här åsyftade cykeln ha hittills fyra band utkommit, innehållande: *Humoresker*, af *F. o. P. von Schöntan*; *Ändtilligen!* af *John Habberton*; *Skämt och infall*, af *Josh Billings* samt *Cressy*, af *Bret Harte*. Afsedda att inom den närmare framtiden följa äro arbeten af den store ryske förf. *Gogol*, egendomligt nog hos oss föga känd, *Ernst Eckstein*, kärbekant, och *Henrik Wranér*, en af våra egna få, inhemska humorister och derfor särskildt värd att taga vara på.

Hvems var felet?

Äktenskapsstudie af *Ottar*.

Belönad med första pris vid Iduns följetongstäfning. (Forts.)

Nina sjönk åter ned i sitt soffhörn, och det var nu modern, som mätte golfvet med snabba steg. Så länge det endast gälde dottern, var den ömma modern visserligen full af deltagande, men lyckades likväl utan större svårighet behärska sig. Det behöfdes den der lilla vinken om, att äfven hon i fullt mått tillgodogjorde sig dotterns förvandling till en rik dam, för att bibringa henna full insigt om mågens skändliga uppförande, och hon skummade nu af raseri, om man vågar använda ett så simpelt uttryck om ett så fint fruntimmer. Hon bevingade sig likväl till slut och sade med konstladt lugn;

»Ja, du har rätt. Detta duger icke längre. Vi måste finna något medel att tämja detta odjur.»

»Jag vet icke mer än ett,» snyftade Nina. »Jag söker skilsmessa, och så kommer jag hem till mina älskade igen.»

Men detta ingick icke alls i fru revisorskans planer. När allt kom omkring var behaget att hafva en full kassa att ösa ur allför stort att tanklöst kastas bort för några flyktiga ords skull. Visserligen var det förargligt, ja, riktigt nedrigt och rysligt synd om den stackars lilla ungen, men att nu, sedan man vant sig vid bättre, återgå till de gamla tiderna, då man fick knoga och spara på hvarje öre, för att kunna uppträda i världen med nödig glans, det vore ju ännu värre. Alltså ingen öfverilning. Först och främst måste Nina lugnas och sedan vore det märkvärdigt, om man ej skulle hitta på något sätt att göra sig nytta af morgonens uppträde och låta dess följder komma öfver mågens hufvud. Om så Nina ville begagna sig af de medel, som stodo henne till buds... ja, ja, ännu var ingenting förlorat. Hvem vet, om ej tvärtom allt var så bra som möjligt! Visserligen hade han sårat, förolämpat dem, men, bah! — hvad göra väl blotta ordet! En förståndig qvinna sätter sig öfver dylikt och glömmar eller, rättare sagt, gömmer det, tills det kan tagas fram igen och användas med fördel.

Då den kloka damen kommit till detta resultat, satte hon sig vid dotterns sida, smekte henne ömt och började derefter med stor försigtighet omvända den unga frun till sina åsigtter. Ett långt samtal följde, hvaraf vi likväl endast anför de sista orden, hvilka visa, att hon nått sitt mål.

»Och framför allt, mitt älskade barn, ingen svaghet! Tro mig, då jag säger, att ingenting kan vara förderligare för den äkten-skapliga sällheten, än om mannen får den föreställningen, att det är han, som är herre i huset, som de säga. Jag har varit gift i tjugusex år och vet med mig sjelf, att jag ej en enda gång gifvit efter för min man. Och hvilket lyckligt lif hafva vi ej fört! Tänk nu på detta och allt det öfriga, jag sagt, och du skall få se, att allt blir bra.»

»Mamma kan vara lugn,» sade Nina med ett småleende. »Det skall inte bli mitt fel, om han ej betänker sig två gånger, innan han förnyar dagens uppträde.»

Fru revisorskan Rosengren aflägsnade sig med den stolta förkänslan af den qvinnliga klokhetens och taktens seger öfver den manliga, råa styrkan.

Då Viktor Hunter denna dag kom in i

sin matsal för att äta middag, fann han bordet dukadt för endast en person.

»Hvar är frun?» frågade han betjenten, som sysslade med smörgåsbordet.

»Hon är sjuk och vill inte ha någon mat,» svarade denne.

Viktor gick mekaniskt fram till bordet, men kom dervid att tänka på, att han kanske borde personligen höra efter, hur det stod till. Han närmade sig därför dörren, som förde till fruns våning, men hejdades vördnadsfullt af betjenten, som sade: »Frun bad, att grosshandlaren inte skulle göra sig besvär att gå in till henne. Hon har mycket svår hufvudvärk och ville helst vara ostörd.»

»Ostörd,» mumlade den ensamme mannen bittert. Han mindes en tid, den var icke långt aflägsen, då hon under dylika omständigheter ej kunde tänka sig något bättre än att få hvila sitt hufvud mot hans bröst och känna hans hand på den heta pannan. Han satte sig till bords, men smakade knapt på rätterna. Han hade hela förmiddagen längtat till denna stund för att få träffa sin hustru och säga, huru ledsen han var öfver sin häftighet på morgonen. Det var, som om på senare tiden en ond ande farit i honom. Han, som förr lika gerna kunnat begå in, brottsstöld som vara ovänlig mot en qvinna. Han brusade nu upp vid minsta anledning och fälde då uttryck, för hvilka han vid lugnare eftertanke på det djupaste blygdes. Men lilla Nina kunde också vara bra retsam, och kära svärmor hade just intet godt inflytande. Ah... en tanke! »Hör på, Larson,» yttrade han högt till betjenten. »Har fru Rosengren varit här i dag?»

Ja, Larson trodde att fru revisorskan hade varit hos frun hela förmiddagen, »om hon inte var kvar än,» tillfogade han, kanske i förhoppning att få bevitna ännu ett uppträde. Vi kunna nämligen aldrig göra våra tjenare större nöje, än då vi låta dem blicka in i våra husliga tvister och misshälligheter. Det är ett trefligt afbrott i den hvardagliga enformigheten och kommer dem att finna vår öfverlägsenhet mindre tryckande. Men han misräknade sig denna gång. Visserligen såg husbonden ut som ett åskmoln och drack måhända mera vin än nödigt, men han slutade sin måltid i lugn och aflägsnade sig, sedan han helt kort underrättat om, att han ej skulle komma hem till qvällen.

Men då han kommit in i sina enskilda rum, föll den lugna masken. Han gick häftigt fram och åter, mumlande för sig sjelf. Han förstod nu fullkomligt, huru det var.

Naturligtvis hade hustrun blifvit ledsen och sårad af hans häftighet, men hon hade ju sjelf bringat honom dertill. Hvad var väl den lilla förgälsen öfver en misslyckad klädning, att hon derföre skulle bemöta alla hans vänliga ord med en isande, föraktfull tystnad? Han visste med sig sjelf, att han aldrig förr än i dag gjort ens en hänsyftning på de enorma räkningar, han för hennes och moderns skull fick betala. Och så framhöll hon åter sitt förakt för hans ställning som handlande. Det var ej fint nog för en statens tjenstemans dotter. Nå, alltför gerna! Låt henne återgå till sin fina mor och den der stackars kujonerade fadern, som aldrig vågade säga ett ord utan lof. Han hade hittills gjort allt för att bereda sin lilla hustru ett angenämt lif, men föredrog hon att endast sällskapa med sin mor, behöfde han väl icke derför gå ensam. Hans gamla vänner hade ofta förebrätt honom, att han dragit sig ifrån dem. Välan, han skulle nu återtaga sitt forna ungarlif och roa sig så godt han kunde. All den vekare stämning, som vid första underrättelsen om Ninas sjukdom kommit öfver honom, hade blåst bort af misstankar, att hon nu stod under moderns ledning. Hända hvad som helst, skulle han dock aldrig blifva en ny upplaga af den stackars svärfadern. Allså ut till vännerna! De befunno sig nu säkerligen på det vanliga stället, och han hörde redan det jubel, hvarmed hans ankomst skulle helsas. Att han likväl sjelf icke kände sig »upplagd» eller kunde fullkomligt bannlysa tanken på den sjuka hustrun, om hon var sjuk, var visserligen förargligt, men skulle nog bli bättre, när han väl kom i gång. Bort med bekymmerna och lefve glädjen!

En vecka hade förflutit. Frun var fortfarande opasslig, ej så mycket att doktorn behöfde tillkallas, men dock så, att hon ej kunde lemna sina rum eller taga mot mannen. Hon var dock ej alldeles ensam, ty modern tillbragte en stor del af dagen hos henne, uppmuntrande och gifvande goda råd. Viktor intog frukosten i enslig ensamhet och frågade då pliktskyldigast, huru frun mätte, samt erhöi alltid samma svar. Han hade tagit för vana att låta barnen komma in en stund, innan han gick till sitt arbete, och han förvånades verkligen öfver, huru söta och snälla de kunde vara. Den lilla tre års flickan hade fattat stor förtjusning för hans papperskorg, der hon kunde stå hur länge som helst, plockande och småpratande för sig sjelf. Och hvad gossen beträffar, var han en märk-

värdigt förständig pys, ett riktigt litet sällskap. Men efter att sålunda hafva egnat morgonen åt familjelivet blef han åter den glada ungarliden, mottog bjudningar till middagar, supéer, spelpartier och roade sig vädeliga. Hade han roligt? Att säga sanningen hade han det icke. Äfven i det mest uppslupna lag, då punschen eller kanske champagnen flödade och qvickheterna gnistrade i kapp med det fräsande vinet, hade han en viss förnimmelse af, att han ej hörde dit. Det förflutna var förgånget, och det lätta, sorglösa sinnet, som erfordras för att förmå rätt njuta af dylika tillställningar, var dött och kunde icke uppväckas ur sin graf. Men han höll i. Ingenting kunde förmå honom att gifva svärmodern triumfen af en underkastelse. De sista dagarne hade han till och med funderat på att sjelf företaga en utrikes resa, som skulle göras i och för affärer. Kanske skulle Nina vilja följa med, om han föreslog det, och allt åter blifva godt och väl, när de finge vara på tu man hand.

Men midt under dessa funderingar fick han ett bref från sin syster Gunilla, som i flere år varit gift med sin »stele baron» och bosatt på hans egendom nere i Östergötland. Hon underrättade honom, att hon ämnade sig till Stockholm, och frågade, om hennes forna flickrum som vanligt stode till hennes disposition.

Nu voro goda råd dyra. Att afböja besöket kunde ej komma i fråga. Men hur skulle det gå, om Nina fortfarande envisades att stänga sig inne? För främlingar var ju hennes opasslighet ett tillräckligt skäl, men om Gunilla bodde hos dem, skulle hon naturligtvis genast ana sanningen. Det ville han icke. Gunilla och Nina hade varit de bästa vänner fordom, och det vore mer än ledsamt, om system skulle få reda på, att det till ej ringa del af henne anstiftade partiet, slagit så illa ut. Det hade alltid rådt stor stor ömhet mellan de båda, tidigt föräldralösa syskonen, och Viktor satte det högsta värde på Gunillas fasta och redbara karaktär. Ej underligt då, om han icke ville inviga henne i de ömkligheter, det trassel, som rådde inom hans husliga lif. Det fans ej mer än ett sätt: Nina måste taga reson! Han skulle i morgon tilltvinga sig ett samtal, underrätta om Gunillas ankomst och bedja henne bära sig förnuftigt åt, åtminstone under de dagar systemens besök varade.

(Forts.)

Våra barn.

Hicka förekommer ofta hos dibarn och har den olägenheten med sig, att de dervid uppkasta allt hvad de förtära. Den uppkommer ofta af kall mat eller förkylning. Undersöker man ett sådant barn, så finner man vanligen, att det antingen ligger vått och blifvit kallt, eller att man gifvit det kall dryck. Undvikas dessa fel, så uteblifver hickan. Den hjälpes annars vanligen inom kort, om man lindar barnet varmt och lägger det till bröstet. Äfven hos äldre barn uppkommer hickan efter kall dryck, isynnerhet om den förtäres hastigt. Den häfves vanligen genom maggropens frotering med varmt ylle.

Matlagning.

Lingonsoppa. Perlgryn och vatten kokas, tills det blir tjockt; afredes sedan med mjölk och hvetemjöl. I sopp-skålen läggas sura eller söta, inkökta lingon (ej för litet). Soppa slås derpå

i, omröres och göres lagom söt. Serveras med gräddor vid bordet.

Amelie.

Sylta till smörgåsbordet. Vid oxslagt tages hufvudet och kokas tills köttet släpper benen. Allt rent kött afskiljes och bultas och hackas mycket fint. Fläsktärningar, hälften mot köttet iknådas mycket väl. Allt sammans stoppas i ett af de störste och starkaste fjelstren (»botten») fast och hårdt. Derefter kokas den som sylta och pressas hårdt samt lägges i lake.

Saltlake. 4 lod salpeter, 1 $\frac{1}{2}$ skålp. socker, 4 skålp. salt kokas i 3 $\frac{1}{2}$ kanor vatten öfver sakta eld i sju minuter. Då laken blifvit kall, hälls den öfver köttet. Till sylta uteslutes salpetern.

God senap. Till 3 skålp. finmalen brun senap tages $\frac{1}{2}$ stop soja, 1 kvarter lökättika, 2 teskedar flädersirap (fås på apotek) och så mycket vinättika, som behöfs för att göra den lagom lös.

Konservering.

Man rensar väl halfstora champignoner, dessa läggas i en burk $\frac{1}{2}$ stop vatten och 3 matskedar ättiksprit kokas tillsammans med litet muskotblomma, starkpeppar och ingefära. Då detta är kokhet, hälls det öfver svamparne, och burken öfvertäckes. Före användandet läggas de i vatten öfver en natt.

Dill bevaras bäst på följande sätt: ej tvättad eller våt färsk dill nedlägges hvarfals med smörsalt med press öfver. Saltet afsköljes före användandet, och dillen är som färsk.

Bakning.

Kokta kringlor. 4 hela ägg, 6 lod socker, 3 matskedar söt gräddor, 1 skålp. hvetemjöl och $\frac{1}{2}$ tesked hjorthornsalt. Äggen och sockret vispas en stund, hvarefter det öfriga iröres. Då kringlorna äro utbakade, läggas de genast

i kokande vatten; när de flyta, upptagas de och sättas på plåtar. Gräddas i temligen varm ugn.

Fint knäckebröd. 8 lod urtvättadt smör, 4 jumfrur godt maltdricka, kardemumma och socker efter smak samt mjöl, så att det kan kaflas mycket tunt. Bakas i ganska varm ugn.

Syltkakor. $\frac{1}{2}$ skålp. smör, $\frac{1}{2}$ lod socker, 3 hela ägg, litet hjorthornsalt, 1 skålp. hvetemjöl. Uttagas i runda kakor, ungefär så stora, som ett dricksglas i omkrets. Å ena halfvan lägges sylt och den andra (halfvan) vikes öfver densamma. Signe.

Mandelmusslor. $\frac{1}{2}$ skålp. smör, 1 ägg, $\frac{1}{2}$ skålp. socker, 10 lod sötmandel, 2 lod bittermandel, 16 lod hvetemjöl. Signe.

Biscuits. $\frac{1}{2}$ skålp. socker, 8 lod sötmandel, 4 lod bittermandel, 4 ägghvitor, af hvilka 2 vispas till hårdt skum, 1 skedblad hvetemjöl, litet hjorthornsalt. Signe.

Efterrätter.

Katrinplommonsufflé. (Som svar på frågan 293), 15 katrinplommon kokas i vatten, socker och kanel. Då de äro mycket väl kokta, passeras de och hällas i en smord form. 3 till hårdt skum vispade äggwhitor iröras derefter sakta och väl. Formen öfverströs med socker. Gräddas i svag ugnsvärme. Går ej att stjelpa upp.

Bör ätas varm med vispad grädde. —a.—n.

Soppor.

Skånsk svartsoppa. (Som svar till frågan 267). Vid inkokning af svartsoppa går man tillväga på följande sätt: kråset af 5 gäss, d. v. s. halsar, vingar, kräfvor, fötter, ryggar, samt de klufna hufvudena sköljas (urvattnas ej) samt läggas i en väl förtent kastrull med ungefär 5 km vatten samt följande kryddor: salt, krydd- och starkpeppar, kanel, kryddnejlikor, muskotblomma, och ingefära samt skalet af en citron. Bringas i kokning. När köttet är väl mörkt tages det upp, afputsas och skäres i lagom stora stycken samt nedlagget i stenkrukor. Är soppan nu ej tillräckligt kraftig, får den ytterligare inkoka till ungefär 3 kannors rymd. Flottet afskummas. — Blodet af 2 gäss vispas väl med 2 strukna matskedar hvetemjöl och 1 tesked ättika, slås derpå i soppan under jämn vispning, med hvilken man fortfar tills soppan kokat riktigt upp. Får koka ännu en timma, hvarefter den slås varm öfver köttet i krukorna. Till sist slås det afskummade flottet deröfver. På detta sätt inkokad soppa håller sig en längre tid frisk på sval förvaringsplats.

Då soppan skall användas, kokas rusin och goda sviskon med något vatten. På burkarne aftages flottet, köttet lägges i soppskålen och soppan slås i det med frukten kokande vattnet. När det kokar upp, lägges ganska mycket socker och några äppleskifvor. När dessa blifvit mjuka, slås soppan upp öfver köttet i soppskålen och serveras så varm som möjligt.

Skånsk husmoder.

Syltning.

De flesta känna väl sättet att fylla lingon på buteljer m. vatten och sedan korka och hartsa dem, att de ju hålla sig friska hela vintern för hvarjehanda bruk, men kanske ej alla känna till att de hålla sig fullt ut lika bra, om man sköljer dem i en vanlig kruka eller glasburk, fyller den med vatten och binder stadigt papper öfver, von S.—n.

Handarbeten.

En original synålsbok. (Svar till 244). Klipp tvänne ribbor af mjukt ylletyg, (helst hvitt helylle) i form af en sula till en toffel eller dyl. Languettera dem glest med något kulört silke, på den ena kan man sy litet mera fasoner, hvad man behagar. Klipp derefter tvänne något kortare och languettera äfven dessa. Klipp derefter något s. k. öfverläder helst af någon annan sorts tyg, och man kan ju sy någon liten blomma eller dyl. derpå. De båda kortaste lägges emellan, så att alla blifva jemna vid hälen, och den mest utsydda öfverst, så sättes det s. k. öfverlädet dit medels languet. Vid hälen skola de olika ribborna eller »sulorna» vara skilda från hvarandra. Och man har en synålsbok i form af en toffel. Med hvitt till »sulorna» och rödt till »öfverläder» blir den ganska treflig. »Skon» får ej vara mera än 2 tum lång. Elis.

Hvarjehanda.

Parfymradt brefpapper. Det bästa medlet att erhålla sådant är att förvara

det tillsammans med spanskt skinn i en skrifpulpet eller låda; ty det är be- grifligt, att sjelfva papperet icke får indränkas i lösningen af etheriska oljor, emedan bläcket då icke fäster sig på detsamma. I stället för spanskt skinn kan man också förvara papperet tillsammans med luktagnor och luktpåsar för att parfymera detsamma. En annan torr parfym, som är ganska värderik för fruntimmer, är parfymrad bomull, hvilken man helt enkelt tillreder på det sätt, att ren bomull indränktes uti någon väluktande essens eller blott begjutes dermed. Sådant bomull är i synnerhet passande till juvelskrin etc.

Att rengöra ljusstakar. Galvaniserade ljusstakar eller s. k. alfeni rengöres utmärkt medels salmiaksprit (köpes för 10 öre på apoteket).

En yllelapp fuktas i spriten, stakarne öfvergnidas härmed, då till och med rätt mörka och stora fläckar genast försvinna. Efteråt gnides med en ny yllelapp, doppad i wienerkalk — och stakarne äro såsom nya.

Men man måste upprepa medlet, ty, beklagligt nog, varar det ej så synnerligt länge. Ebon Hoi

Rostpulver är utmärkt bra att ta bort allt svart, man får på händerna af äppelskalning, grytsot m. m. Man tar varmt vatten, doppar handen deruti, tar pulver efter behag, och allt svart försvinner. Borstar sist med borsten under naglarne, och de bli rena.

Dubbelt kolsyradt natronhydrat. Vill jag ha hårdkokta arter, bönor, kål, rötter, gammalt kött, stek af alla slag mjuka lägger jag en knifsudd eller mer af det nämnda saltet i grytan och koket är fortare färdigt. Är buljong, mjölk eller grädde något syrliga, kokas de upp, en knifsudd natron lägges uti och syran går bort. Vill man rena flottyr — koka upp den med litet natron och skumma bort skummet. Natron köpes i hvarje specerihandel eller hos färgare; på apoteken är den så dyr; på de förra ställena 25 à 30 öre skålp. Amelie.

Alla veta hur ledsamt det är med allt som kommer i beröring med saft el. dyl. af blåbär. Håller man några droppar ättika uti crëmen, syltet lär ej det minsta »sqvalra». von S.—n.

Männe ej mitt sätt, att pressa ut »en liten söm», då jag sitter vid mitt arbete, är minst lika bra som »Utilis». Jag tänder då ett ljus, en spritlampa el. dyl. och derpå värmer jag en knif, väter sömnen och pressar ut den m. knifven. von S.—n.

Annonser.

Annonspis: 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser). Ingen annons införes under 1 kr.

LEDIGA PLATSER.

Lärlarinna, skicklig i språk och musik, undervisningsvan samt enkel o. anspråkslös, erhåller plats i en tjänstemans familj på landet d. 20 jan. nästk. år. Fyra elever, resp. 14, 12, 9, 7 år. Betyg o. rekommendationer samt uppgift om löneanspråk torde sändas till »P. B.», adr. Ullavi, Askersund. [596]

PLATSSÖKANDE.

En ung flicka önskar plats i fam. att gå frun till handa. Sökanden är något kunnig i matlagning. Små prentioner. Svar torde godhetsf. sändas under adress »S.», Iduns byrå. [606]

Hushållerska,

ung, praktiserad och med goda rekommendationer, söker af en händelse plats nu genast. Är hemma uti allt, som hör till både stads- och landthushåll. Vid lön fastes ej afseende. Svar till »Hushållerska», Tidningskontoret, Observatoriegatan 6, Stockholm. [595]

En ung flicka, som efter slutad uppfostran i hemmet genomgått Praktiska Hushållsskolan vid Hårstorp, önskar erhålla plats i en god familj såsom biträde i alla inom ett hushåll förefallande göromål. På aflöning göres ej afseende. Adr.: Iduns byrå, Stockholm. [559]

DIVERSE.

Doktor A. Afzelius Lilla Vattugatan 24, 9—10 och 2—3. Mag- och hudsjukdomar. [153]

Doktor MAGNUS WIKSTRAND, Kungsgatan 8 (vid Hötorget), behandlar invärtes och könsjukdomar. Träffas kl. 9—10 f. m., 2—3 e. m. [520]

Doktor A. KULL Riddargatan 26 A, 1 tr. upp, kl. 9—10 f. m.; 1/3—1/4 e. m. [472] (G. 24414)

Doktor Carl Flensburg 33 Drottninggatan 33. Hvardagar 1/23—1/24. Helgdagar 10—11. Behandlar företrädesvis Barnsjukdomar. [34]

Doktor Karolina Widerström Bryggargatan 6. 2 tr. Allm. tel. 83 00. Mottagningstid: Alla hvardagar 12—2.

Med. D:r ERNST SALÉN, Ögonläkare. Bostad: Stora Vattugatan 2, Mottagning: helgfria dagar kl. 1/2 10—1/2 12 f. m.

Tandläkaren Constance Elbe, Humlegårdsgatan 8, 2 tr. Rådfrågningstid 1—2. [120]

Doktor C. D. Josephson Hötorget 11, 1 tr., Hvardagar 2—3. Helgdagar 10—11. Allm. telef. 69 10. Fruntimmerssjukdomar, Förlossningar. [133]

Doktor Johannes Schmidt, 10 Wallingatan 10 nedre bottnen. OBS. Ändrad bostad. OBS. Mottagningstider: kl. 10—11 f. m. och 1/3—4 e. m. Helgdagar endast sjukbud.

Fullständig sjukgymnastik efter Kellgrens metod, så väl manuel behandling som rörelsegymnastik. Äfven massage och hypnotisk behandling. Tre-årig assistent hos Direktör Kellgren i London biträder vid gymnastiken. Tider: för Herrar kl. 9—11,30 f. m. samt kl. 3—5 e. m. » för Damer kl. 1/2 1—1/2 3. [600]

ROLAND MARTIN

Tandläkare

Vasagatan 10, Stockholm, snedt emot Centralstationen. [243]

Tandläkaren F. A. Widfond,

51 Kornhamnsgatorg 51, träffas kl. 10—2 och 5—6.

OBS. Har förtut under 10 år bott i nr 57 Vesterlånggatan 57. [527]

Sv. Panoptikon

Kungsträdgårdsgatan 18 öppet hvardagar och söndagar hela dagen från kl. 9 f. m. till 10 e. m. [359]

Panoraman

Rundmålningsbyggnaden å Djurgården är öppen alla dagar från kl. half 10 f. m. intill mörkrets inbrott. [460]

Panorama international,

Hamngatan 18 B, 1 tr. upp. (bredvid Svea-Salen)

Lördag sista gången

Cöln och Aachen.

Nästa vecka:

1:sta Serien: St Petersburg. Entré 30 öre, barn 20 öre. Abonnementskort, gällande för 8 besök, kr. 1: 75 resp. 1: 20. Öppet alla dagar från kl. 10—10.

Wiener-Café

(Dam- och Herr-Café)

18 B Hamngatan 18 B

är öppnadt. [593]

B. J. LUNDBERGH,

Entreprenör,

Stockholms Begravningsbyrå (etablerad 1868)

26 Vesterlånggatan 26.

Bell Tel. 410. Allm. Telef. 23 31. [598]

CULD-Silver-, Granat- och Fantasi-arbeten. Stort lager. Billigast hos J. A. BOIJE, Vesterlånggatan 45. [605]

Linne-Utstyrlar för damer o. barn förfärdigas billigt. Biblioteksgatan 3, 1 tr. Hilda Norberg. [590]

Julklapp för Herrar! Munder från HUNDGÅRDEN MEKTOR, GÖTEBORG. [607]

Svar.

Nr 194. I professor Arrhenii »Handbok för Svenska Landbruket» står, att häggbären kunna begagnas till brännvins- och vinberedning, dock angifves ej sättet, deremot angifves detta hos C. F. Nyman i »Sveriges Fannerogamer», der det å 2:dra delens 99 sida heter: »Bären äro nästan äckligt söttaktigt bäska (bittra, kärftva) och i större mängd stoppande; kunna derför nyttjas vid dysenteri o. d. Stenen är mycket bitter och, liksom blad och blommor, rik på blåsyra. Om bären torra eller färska läggas, krossade, på vin, erhålles häggbärsvin, som liknar körsbärsvin, och om de destilleras med brännvin, blir detta likt persikobrännvin.»

Ett osvikligt medel mot råttor är ruskor af häggblad; rättorna sky lukten liksom lukten af rapsfrö.

Nr 227. Om man emellanåt ingnider läderkängor med tran, hålla de sig ständigt mjuka.

Nr 232. Nog tror jag det finnes någon väfbock, »der man kan få veta, huru mycket varpgarn, som behöfves till en väf», och det kan man få besked om i en boklåda, men då jag icke kan uppgifva någon, vill jag ändå tala om för »Greta», hvad min mor lärde mig.

Den tiden väfde man mest af hemspunnet linnegarn, hvilket beräknades efter »sträng». En sträng innehöll 12 s. k. »knäpp» och hvarje knäpp 100 varf på härfveln. Endast tåggarnet brukade vara hel sträng i härfvan, blånäret var deladt i två härfvor på strängen.

Innan jag går vidare skola vi tala litet om väfskeden. Man räknar ut och drager igenom en tråd på ena sidan för bund och den andra för pasmar. 50 rör äro ett bund och 30 rör en pasme, så tre bund blir lika mycket som 5 pasmar.

Af en sträng linnegarn får man 20 pasmar bred, 2 alnar lång varp eller också 2 pasmar bred, 10 alnar lång, hvilket efter man tycker går lättast att beräkna efter.

Af 1 skålp. bomullsgarn nr 20 får man ungefär 5 kvarter bred, 10 alnar lång varp eller af en härfva 1 bund bred och 10 alnar lång.

Det engelska linnegarnet, s. k. haspeltgarn, är i så stora härfvor att en sådan i det närmaste motsvarar 1½ sträng vanligt linnegarn.

Nr 233. Mät ut på väfskeden, huru många bund det behöfs till tygets bredd, ty så många bund man vill haiva, så många härfvor tager man till varpgarn och får då 10 alnar; t. ex. om väfven skall vara 8 bund, tager man 8 härfvor och får då 10 alnar. Vill man ha 20 alnar och 9 bund, så tager man 16 härfvor o. s. v.

Nr 234. Ett litet råd till 234, som jag vill minnas klagade öfver, att inte salt kött ville bli godt. Här följer ett recept enligt kemisk sammansättning:

3 ½ koksalt, ½ socker, 1½ lod saltpeter och 20 vatten eller ungefär 3½ kanna. Laken kokas upp, skummas samt slås, kall, öfver köttet; ligger detta i laken blott en vecka, behöfves ingen vattenläggning, — skulle detta ligga en längre tid får det vattenläggas öfver natten. Det vatten, hvori salt kött skall kokas, bör alltid koka upp, när köttet nedlägges i grytan, ty då stelnar ägghvitan och förhindrar den kötsaft, som fins kvar, att uttränga.

Nr 237. Jag för min del tror, att ni uti denna sak gör klokast i att rådgöra med Gud och ert samvete. Tror ni er med godt samvete kunna ingå nämnda förbindelse, torde ni nog bli lycklig, men känner ni med er, att det är mot Herrens vilja, bör ni ej göra det. Det skulle ej finnas så många olyckliga äktenskap, om man blott ville rätta sig efter Guds vilja. Bed honom uppriktigt visa er sin vilja i denna sak, öfverlemnna er helt åt honom med alla omsorger, och var viss, han skall styra allt till en god utgång.

Nr 253. Undertecknad, som lidit af skrifvsjuka i hög grad, vill med nöje åt Magda rekommendera samma kur, som jag sjelf undergått: massage och galvanism en längre tid å armen samt dessutom friskgymnastik 3 timmar i veckan.

Nr 254. Undertecknad, som varit husmoder på landet i 24 år, finner »Fru Annas» matsedel ofullständig och delvis ej användbar, hvarföre en matsedel insändes, huru tjänarne bruka få i ett mindre hushåll i Stockholms län.

Lång praktik behöfves ej, förrän man finner, att det ställer sig för dyrt att enligt Fru Annas matsedel gifva tjänarne »flaskkorf med kroppkaka, makaroner, bruna böror samt stekt hafregrynsgröt», isynnerhet om hushållet består af 5 å 6 drängar och dito tjänarinnor.

På morgnar och eftermiddagar gifves kaffe. Dopp endast söndags- och helgdagsmorgnar. Till frukost under vintern, söckendagarna, stekt sill eller strömming, kokt potatis och mjölkvälling, men om sommaren mjölk. Söndag: frukost, pressylta med potatis samt mjölk. Middag: färskt eller salt kött, frukt-soppa, om qvällen, ugnspannaker, lingonsylt samt mjölk. Pannkakorna gräddas, under det middagen anrättas, och värmas sedan till qvällen. Till frukost och aftonvard gifves alltid till hvarje tjänare en skifva smör, om vintern bytes hvar annan gång med istersmör. Måndag middag: stufvade gröna ärter och vattnad sill, stekt i panna. Kötsoppa, kokt af spadet å köttet sedan förgående dag. Tisdag middag: fläsk och potatis samt någon soppa. Onsdag middag: kabijs eller annan fisk, vintern kål, sommaren mjölk. Torsdag

Fröken Aglaé Pontus mottager till inackordering unga flickor, hvilka ännu vistas i Stockholm. God o. moderlig vård utlofvas. Tillfälle till daglig öfning i språk gifves. Nybrogatan 14 B, 1 tr. [591]

HANDARBETE.

Undervisning meddelas åt damer o. barn i alla finare handarbeten, såsom knyppling, snörmakeri, guldbroderi, hvitbroderi, filigransarbete, chattérsöm, broderi å plysch, siden o. kläde, hälsöm, märkning, filet guipure och fornordiska sömnader m. m., uppriparing å plysch, sammet m. m. Färdiga arbeten till påseende. Fritt val af arbeten och tid.

Frøideborg Ljungdahl, Gunnilla Vilén, 28 Hamngatan, 3 tr. [594]

44:e bandet af Vitterlek innehåller:

Vid eldbrasan.

Berättelser af

Emile Souvestre.

Öfvers. af Dr: C. G. Bergman.

Ett af Souvestres mest omtyckta och spridda arbeten. För att hedra minnet af Souvestre såsom »den gämräkaste författaren», har Franska akademien till hans efterlevande utlemnat det Lambertska priset. (G. 26186) [592]

Aktiebolaget Hiertas Bokförlag.

Ståletsaren

B. BESKOW

mottager, adress Göteborg, beställningar å finare stålarbeten från de billigaste priser.

Passande julklappar!

Priskurant pr omg. franko. Obs! Beskow har aldrig något till försäljning i butik, utan utför endast arbeten på beställning. (N. A. B., Gbg, 2427 x 2) [597]

26 Regeringsgatan 26

Drottninggatan

Goda **HANDSKAR** till billiga priser hos **K. F. ÅLUND**, Stockholm.

26 Drottninggatan 26 [557]

38 Drottninggatan 38

Allm. Telefon 44 59

Specialaffär för **Kaffe, The, Cacao, Chocolad och Socker.** Rekommenderar sitt rikhaltiga lager af nyinkomna Kaffe och The sorter till billigaste priser [589]

Sidentyger NU INKOMMET **Sidentyger**

ett rikhaltigt lager af **Svarta och Kulörta**

SIDENTYGER

F. W. Campanius

43 VESTERLÅNGGATAN 43. [568]

Solida kvalitèer **Lägsta priser**

Ny, billig, daglig hufvudstadstidning är

Stockholms-Tidningen,

som är sjelfständig, frisinnad, pålitlig och vaken samt har rikhaltig nyhets- och telegramafdelning i likhet med andra, dyrare tidningar. Bland de mycket talrika medarbetarne äro flere af landets bästa pennor. Tidningen, som har ett värdadt innehåll, lemnar dessutom intressant och omvärlande läsning för familjekretsen, för hvilken den under de långa vinterqvällarne blir mycket välkommen. Den 1 Dec. börjas ny, intressant följetong. Tidningens pris för helt år är endast 3 kronor (1 öre pr nummer), hvartill kommer postafgiften, 60 öre. På prof lemnas den nya tidningen under December för endast 15 öre (för 24 nummer!), hvartill kommer postafgiften 20 öre. Profprenumerera derför nu genast (så att alla numren erhållas) å närmaste postanstalt med endast 35 öre för December å (G. 26333) [602]

Stockholms-Tidningen.

44 Malmkilnads-gatan.

JOHAN ERICSSON & Co.

Koppar- och Bleckslageri, Förtäningsverkstad.

Vesterlånggatan. 62

Mot 100 kr. pr är önskar en inackorderad i ett bildadt hem, der hon kan vara frun till sällskap och någon hjälp. Reflekt. torde för vidare upplysn. sända svar t. »1870», Sköfde, p. r. [603]

RAMLOSA

Min nya priskurant öfver rikhaltiga förråd af alla slags plantskole-artiklar är nu utkommen [433] och tillsändes franko.

Helsingborg i sept. 1889.

N. P. JENSEN

NYSILFVER

MAGASIN:

33 Drottninggatan 33.

Fabrikaterna tillverkas af finaste nysilfver och efter äkta silfverfason, med stark försilfring och förgyllning. Afnötta och skadade pjeser emottagas till reparation, försilfring och förgyllning; gammalt silfver tages i utbyte mot högsta pris. Afven mottagas requisitioner från landsorten, hvilka med skydsamhet expedieras. [599]

33 **A. Bræse.** 33

Husmödrar!

Försöken **Th. Winborg & C:s** Stockholm tillverknngar af

Concentrerad **Ättika** på flaskor för utspädning.

Senap, blandad efter engelsk och fransysk smak, flere sorter.

Beefsteaksauce.

Soja, flere gånger prisbelånade och fullt jemförliga med de bästa utländska fabrikat. Tillhandahållas hos Hrr specerihandlare. [95]

GUSTAF HOLMBLOM

KAPP-FABRIK

38 Vesterlånggatan 38

Nedra botten, 1 o. 2 tr. upp. [207]

Hushålls-Smör.

Verkligt godt finskt sommarsmör i byttor om 40 kilo passande för hushåll hos **E. Öhmans Söner & Co.**, [G. 6168] Slussplan 63 B, Stockholm. [564]

EXCELSIOR-TE.

Direkt från Hankow (China) importeradt, oförfalskadt Te af 1889 års skörd, i flere utsökta, aromatiska och prisbilliga kvalitèer. Försäljes packadt i bleckburkar, kartonger och silfverstanniol genom Specerihandlare.

En-gros-lager hos **Otto Dahlström & Komp.** [524]

Excelsior-Te.

Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris — enligt öfverenskommelse mellan Redaktionen och de Festa af Iduns annonsörer.

Iduns Uträttningsbyrå

ombesörjer genom fullt kompetenta personer uppköp i alla möjliga branscher gratis åt Iduns och Skandinavisk Modetidnings abonnenter och för uppdrag åt andra mot en obetydlig ersättning. Alla saker skickas mot efterkräft och få returneras (dock genast) mot fraktkostnaden. Dubbelt porto torde medsändas. [241]

middag: ärtsoppa, pannkakor med lingon. Fredag middag: brynta källrötter och s. k. stångkor eller kött. Ölsoppa eller mjölk. Under sommaren, då det arbetas på fältet, gifves till smörgåsen på qvällen ost, inlagd sill eller spicket rökt kött. Den tid på året det slagas, kan matsedeln varieras något, äfvenså under sommaren gifves färska grönsaker såsom spenat, ärtor och bönor. A. B.

Nr 261. Samla glödande kol på en sop-skyffel eller kokesskopa af jern. Sätt nu den uti nattduksborden, slå svafvelsyra på beta kolen och stäng till dörrarna på nattduks-bords-skåpen. Om en kvarts timma kan ni bära ut borden i fria luften, öppna dörrarna och vädra samt tvätta skåpen väl rena.

När ni fått ur den obehagliga lukten, så glöm ej att hvarje dag låta bordsdörrarna stå öppna, medan ni städar sängkammaren, då ni naturligtvis har fönstret öppet. Haf alltid friskt vatten uti kärlen som stå i nattduks-bordet. Fru Anna.

Nr 262. Bästa upplysningen erhålles i Sv. Biblioteket hft 88, sid. 484 under rubriken Fyrkantig ram. — Arbetet göres styft med upplöst gelatin. —ia.

Nr 263. Man börjar trädningen på 4:e och 3:dje skaffet på så sätt att man träder uti en solf på 4:e skaffet, så en på 3:e o. s. v., tills 8 ändar äro inträdna på hvarje skaff. På samma vis förfäres med 2:a och 1:a skaffet. — De fyra tramporna och skaffet upknytas alla efter hvarandra. Trampningen börjas med 1:a och 2:a trampan, dermed fortsättes till 16 trådar äro inslagna; sedan in-väfves de gröfre trådarna, då hvaranvan trampa af de 4 nedtrampas. Derefter börjas med 3 och 4 lika med de 2:ne första. —ia.

Nr 268. Har alltid funnit J-pennor (stämp-lade »Fine») fördelaktiga för en stadig och jenn stil.

— Efter mitt förmenande äro Hy-potekspennor nr 0,359 mycket användbara. Maria C.

— Om ni har samma tycke som jag, så kan ni ju försöka använda de s. k. »Oblique Pen», men bäst vore naturligtvis, om man kunde lära sig skriva lika vackert och elegant med hvilka pennor som helst. »Alexandro».

— En penna, som synes vara mycket lämplig för skönskrifning, är hofkalligrafen A. N. Bergens »favoritpenna», märkt F. Äfvenså Perry & Comp's Elastic Pen nr 27. Medium; af dessa föredrag jag den förra till brefstil och den senare till gröfre eller rubrikstil. Lisen.

Breflåda.

Prenumerant. »Lutsten» är det samma som kaustisk soda och finnes i hvarje diversehand-del.

Mimmy. Hjärtligt tack för det sända. Det finnes kanske ännu många sidor i lärarinnor-nas lif, som ni kunde vilja belysa — i så fall önska vi der välkommen åter.

Nea har prof på filet-guipure jemte bref att hemta å byrån.

C. B. De föregående nuren äro beklag-ligtvis alldeles utgångna.

Hilda. Flere förslag äro förut meddelade. Vi måste nöjas dermed.

Mulla passa. Vi skola söka få plats med första.

Eola. Förekommen, som ni ser.

Gertrud N. Möjligen framdeles. — Ett ar-tigt bref kan väl ej gerna illa upptagas.

Hanna. Nr 30 finnes att få å expedition å 15 öre.

En som slagit vad. Nej, naturligtvis icke! S. Annonsen kostar 1 kr. 25 öre, hvilket belopp torde lämpligast insändas medels postanvisning.

Kerstin. Naturligtvis endast af den anled-ningen att det intresserar oss att få litet reda på våra vänner och befrämjarinnor.

Red.

Innehållsförteckning:

Markisinnan Maria de Güell. (Med porträtt.) — Några ord om lyckliga äktenskap; af Ma-thilda Langlet. — Sanningröten; fritt efter Rudolf Baumbach af Gudrun. — »Fru»; en qvinnostudie af Johan Nordling, (slut fr. föreg. n.r.) — Fisker i hushållet; ett uppdrag till våra husmödrar af Inga Schenfeldt. — Laura Bridgman; en märklig qvinna. — Iduns jul-klappsbazar. (Forts.) — Ett däraktigt system; nya bilder ur lärarinnornas lif af Mimmy. — Småbitar från qvinnoverlden. — Barnafrågor och föräldrasvar; af Benedictus. — Teater och musik. — Litteratur och konst. — Hvems var felet; en äktenskapsstudie af Ottar. (Forts.) — Våra barn. — Matlagning. — Konservering. — Bakning. — Efterrätter. — Soppor. — Handarbeten. — Hvarjehanda. — Svar. — Breflåda.

Kjöbenhavn 1888

Färsk, Svenska o. Italienska Makaroni,

Vermiceller och Stjengryn af Skandinaviska Makaroni-fabrikens tillverkning säljas i minut af hvarje välorterad Specierhandlande i Sverige och Norge samt i parti af Skan-dinaviska Makaronifabriken. Äfven tillhandahållas Äggmaka-roni och Patentmakaroni såsom Dessert och Fiskma-karoni, Preferencegryn och Silkesvermiceller.

Prisuppgifter sändas på begäran.

Skandinaviska Makaronifabriken, STOCKHOLM, Fabrik och Kontor: Götgatan 79. Allm. Telefon 37 36. [577]

Kjöbenhavn 1888

Paraplyer.

Sveriges största lager af alla brukliga kvalitéter

ROSENBERGS

utför-säljes nu till julen till ofantligt billiga priser.

17 Tyska Brinken 17.

Parasoller.

HALFSIDEN.

Paraplyer (gloriosa)

stort parti till kr. 3,50 pr st.

22 Drottninggatan 22.

Om 20 öre i frimärken insän-das till Skandi-navisk Modetid-ning, Stockholm, erhålles pr om-

BARA 20 ÖRE.

Häftet innehå-ler mer än 50 yp-perliga illustrat-jemte beskrifnin-gar öfver dråger, hattar, handarb., monogram m. m.

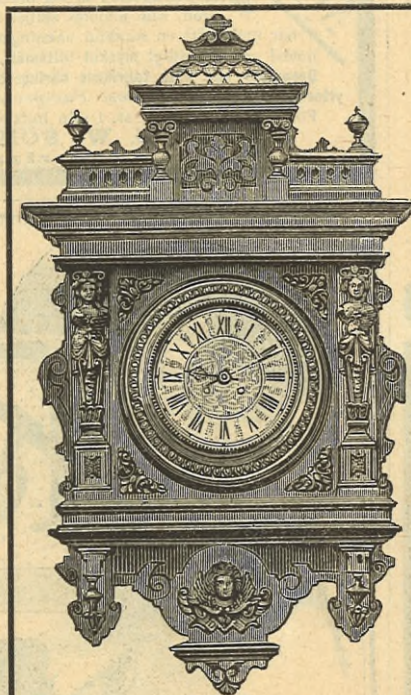
Endast nr 1 — det präktiga brud-utstyrselnunnet — betingar ett pris af 40 öre. Tio nr lemnas för 1,50; 20 för 2,50.

Engelska Magasinet är flyttadt till 49 Regeringsgatan, 1 tr. Höstlagret nu inkommet. [582]

CARL MALMBERGS välrenommerade HANDSK-AFFÄRER

rekommenderas. Pris å billiga Handskar, för hvilkas hållbarhet ansvaras: 4 knappar, breda silkessömmar kr. 1: 50 5 snörknäppen, d:o d:o kr. 2:— 6-knapps Mousquetaires..... kr. 2:— Billigaste priser å alla slag af Vinterhandskar. BUTIKER: 5 Sturegatan 5, 25 Södermalmstorg 24, 45 Vesterlånggatan 45. Handskar hemsändas vid re-quisition pr Telefon: 22 46. [262]

Moderna Sals-ur från 55 kr.

C. F. Laurins Söner

Etablerade 1844. Urmakare o. Urhandel. 63 Slussplan 63. Telefon 21 49. Försälja goda, justerade

Ur med 2 års garanti.

- Silver-Cylinder-Ur..... fr. 18 kr.
- » Ankar-Ur..... » 26 »
- Guld-Dame-Ur, uppdrag-ning i bygeln..... » 45 »
- Guld-Herr-Ankar-Ur..... » 40 »
- Regulatorer, lod, slagv.... » 40 »
- » fjäder..... » 17 »
- Amerikanska Pendyler... » 18 »
- » Skepps-Ur... » 7 »
- » Väcker-Ur... » 6 »
- Talmi-Urkedjor..... » 2 »
- Nickel..... » 75 öre.

Urnycklar, Medaljonger. Glasögon, Pince-nez. Thermometrar. Marin- och Teater-Kikare.

C. F. Laurins Söner Urhandel. [604]

Klädningsstyper

Profver kostnadsfritt. Rekvizitioner fraktfritt. OBS. Modelhanscher Affölja profverna.

FR. MARCUS

Kongl. Hofleverantör. STOCKHOLM.

J. G. Hammars Lampkök. Stor värmeformåga. Brinna luktfrött. Brilljant belysning. Pris: enkla med en veke 4 å 6 kr., extra solida 8 kr., med två vekar 12 kr. och med tre vekar 18 kr. Fullkomlig belåtenhet garanteras hvarje köpare. [226] J. G. HAMMAR, 30 Malmstinsgatan

Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris — enligt öfverenskommelse mellan Redaktionen och de flesta af Iduns annonsörer.

I alla boklädor: **Det passar sig inte.** Handledning i god ton för att undvika mustag i dräkt, uttrycksätt och uppförande. Klotband 1 kr. [174]

Förlag af **R. Blædel & Co.,** **Qvinnans Lycka.** En gåfva på lefnadsvägen af **Anny Wothe.** Häft. 80 öre; klotband 1 kr. 25 öre.

FAHLCRANTZ & Co:s FÖRLAG.
 Hos de flesta bokhandlare har nyss utkommit:
SJUKVÅRD och HELSOVÅRD
EN HANDBOK
 utarbetad af
 D:r Th. Hellström D:r E. G. Johnson
 D:r E. S. Perman D:r Curt Wallis
 D:r F. W. Warfvinge D:r Karolina Widerström
 under redaktion af
 D:r Curt Wallis och D:r F. W. Warfvinge
 E. o. professor vid Karolinska Öfverläkare vid Sabbatsbergs
 Institutet i Stockholm. sjukhus i Stockholm.
 Med mer än 230 upplysande bilder.
 Två delar à 2,50.
 Hvardera delen säljes särskildt. [588]

Marsala
 från den förnämsta firman i Palermo
 à 1 kr. 25 öre per butelj.
 Vid kontant köp af minst 6
 but. lemnas 20 proc. rabatt.
Leffler & C:o.
 Hötorget 6, hörn. af Holländargatan. [492]

Pianomagasin.
 Flyglar, Pianinos, Tafflar och
 Orglar från in- och utländska utmärkta
 Fabriker till de billigaste priser.
 För instrumentens bestånd ansvaras.
 Aldre Pianos tagas i utbyte.
 OBS. Ständigt lager af Flyglar
 från Blüthner och Pianinos från G.
 Schwechtens berömda fabriker.
GUST. PETTERSSON & Komp.,
 38 Regeringsgatan 38.
 Flyglar, Tafflar och Pianinos
 från **J. G. Malmjö.** [36]

Intubi-Kaffe

är det erkänt bästa, billigaste och
 helsosammaste kaffesurrogat. Finnes i
 hvarje väl fournerad specerihandel i
 Stockholm och landsorten samt i parti
 och minut hos
Stockholms Kaffeaktiebolag.
 [284]

Kom och profva
 vårt ängrostade och malda **Hus-**
hållskaffe à 95 öre pr $\frac{1}{2}$ kilogram
 = 80 öre pr skålp. Beredt af prima
 Java eger det en fin och angenäm
 smak, är helsosammare än vanligt kaffe
 samt medför genom sin dryghet ytterst
 stor besparing.
Stockholms Kaffeaktiebolag,
 N:r 4 Klara Östra Kyrkogata N:r 4.
 Allm. Telefon 244. [285]

Alla fördelar framför andra sorter!
 Allmänt erkänt bästa
Snörlif "La Gracieuse",
 såväl i höga som låga former, finnes *endast* att erhålla hos
Henric Labatt,
 Kongl. Hofleverantör,
 27 Drottninggatan 27
 Stokholm.
 Obs. Tillsändes, om lifvidden uppgifves i centimeter eller
 decimaltum. [71]

C. M. CARLING
Specialité:
Handväfda, hellinne
Drällshanddukar,
Duktyger,
Lakanslärfter
 i alla bredder,
Handväfda, hellinne
Damast-Duktyger,
 utmärkta och prisbilliga,
Almedahls Linneväfnader,
Norrköpings Bomullsväfnader,
Knyppeletråd, alla n:r,
Vadstenaspetsar,
 i parti o. minut, endast kontant,
låga, bestämda priser.
 STOCKHOLM, 22 Regeringsgatan. [556]

Husmödrar!

Kasten aldrig bort gammalt stick-
 ylle! Undertecknad emottager jemte
 ull äfven gammalt ylle till spinning,
 väfning (för hand), schal- och filtbe-
 redning. Hos mig spunnet s. k. tras-
 garn är bevisligen det bästa och vack-
 raste, som kan erhållas. Spånadslönen
 den billigaste i Stockholm. Beredning-
 en af filter oöfverträffad.
Otto Elmgren,
 Vesterlånggatan 66. [293]

Försäkrings-Aktiebolaget
Skandia
 Stockholm
 Hufvudkontor: Mynttorget 1. [20]

10% För hushåll att beakta. 10%
 Vid kontant köp lemnas å alla i vår priskurant upptagna artiklar
rabatt 10 procent,
 äfven om endast en liter spirituosa eller en butelj vin tages.
Leffler & C:o.
 Vinbolaget Brages efterträdare.
 Hötorget n:r 6, hörnet af Holländaregatan. 10% [493]

E. J. ANDERSSONS
PIANOLAGER
 Försäljning och Uthyrning
 Mästersamuelsgatan 26, Stockholm. [41]

SUCHARD.
 18 Guld- och Silfvermedaljer. **Suchard's Chocolat.**
 Erkänd utmärkt qualité.
 Samtliga Suchard's Chocolader äro
 garanterade ren Cacao och socker utan
 tillsats.
 Suchard's Praliner, Gianduja,
 Noisettes, Nougatines och andra
 dessertchocolader rekommenderas.
Suchard's Cacaopulver,
 Cacao Soluble, ett rent lösligt pul-
 ver i bleckburkar på $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{8}$ kilo,
 är drygt, välsmakande och närande.
 Af Suchard's Cacaopulver får man
 100 koppar på $\frac{1}{2}$ kilo. [21]

Fabriksmärke.
Guldmedalj vid Verldsutställningen i Paris 1889.

"MUSIK FÖR HEMMET"
 utkommer veckvis och innehåller värdefull musik. *Elegant utstyrel!* Finnes
 i alla boklädor och större tidningskontor. Annonser för bilagan insändas till
 Redaktionen byrå samt genom Gumælii Annonsbyrå.
 Pris pr år 6 kr., pr kvartal 1,50 och lösnummer 15 öre. Prenumerera å
 posten för 4:de kvartalet (13 nummer) för 1,50.
 Stockholm i oktober 1889. [601]

Redaktionen af »Musik för Hemmet».

Nyhet! **Maltose Pumpernickel.**
Pumpernickel är ett öfver hela Tyskland välbekant, af råg tillverkad
 bröd, som alldeles skiljer sig från vanlig ankarstock derigenom, att det
 har undergått en särskild baktingsmetod, som gör det värdefullare som närings-
 medel och samtidigt mycket lättsmält.
 Dessutom har mitt fabriks näringsvärde genom välsättning af *Maltextrakt* blifvit
 ytterligare förhöjdt. *Maltose Pumpernickel* håller sig frisk i lång tid.
 Försäljes à 25 öre pr st. i min hufvudförsäljning och filialerna.
17 C. W. SCHUMACHER, 17
 Norrlandsgatan [445]

Extra 1:ma qualité
nyppeletråd
 i alla finlekar,
 hvaraf prover på begäran sändas.
K. M. LUNDBERGS
Bosättningsmagasin
 7 Storkyrkobrinken 7
 Stockholm. [257]

